

VALMIERAS GAUJAS KRASTA VIDUSSKOLA – ATTĪSTĪBAS CENTRS

**VISPĀRĒJĀS VIDĒJĀS IZGLĪTĪBAS AUDZINĀŠANAS PROGRAMMA
IZGLĪTOJAMAJIEM AR DZIRDES TRAUCĒJUMIEM
(programmas kods 31015211)**

10.– 12. KLASĒM

SATURS

1. Ievads.....	3.lpp
2. Audzināšanas programma 10.klasei.....	5.lpp
3. Audzināšanas programma 11. klasei.....	31.lpp
4. Audzināšanas programma 12. klasei.....	59.lpp
5. Klases stundās izmantojamās metodes un paņēmieni	83.lpp
6. Literatūras saraksts.....	91.lpp

IEVADS

Valmieras Gaujas krasta vidusskolas – attīstības centra audzināšanas darba programma ir skolas reglamentējošs dokuments, kas nosaka audzināšanas mērķus, uzdevumus un sasniedzamos rezultātus. Programmai ir ieteikuma raksturs, to var izmantot ikviens pedagogs mācību priekšmetu stundās un klases internāta skolotājs savā darbā ar audzināmo klasi.

Audzināšanas darba programma ir veidota, ievērojot normatīvos dokumentus, kas reglamentē audzināšanas darbības īstenošanu izglītības iestādē: Izglītības likums, ANO Konvencija par bērnu tiesībām, LR Bērnu tiesību aizsardzības likums, Ministru kabineta 2016. gada 15. jūlija noteikumi Nr. 480., „Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība”, Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr.747 „Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem”, VISC izstrādātie metodiskie „Ieteikumi klases stundu programmas īstenošanai”, VISC izstrādātie atbalsta materiāli pilsoniskās audzināšanas un pilsoniskās līdzdalības sekmēšanai”, Valmieras Gaujas krasta vidusskolas - attīstības centra attīstības plāns.

Audzināšanas darba programma veidota, pamatojoties uz valsts politiku skolēnu līdzatbildības un dzīvesprasmju attīstībā, vecāku (ģimenes) nozīmīgo lomu sadarbībai ar skolu vienotu vērtībizglītības principu iedzīvināšanai, dažādu institūciju un sabiedrības atbalstā skolēniem, kurā vienlaicīgi ar izglītības apguvi pastāv skolēna ieinteresētība savas dzīves veidošanā.

Internāta skolotājs vistiešāk veic audzināšanas darbību un sniedz atbalstu savas audzināmās klases skolēniem. Viņš sadarbībā ar skolēnu vecākiem, administrāciju, skolas pedagogiem un atbalsta personālu un valsts un/vai pašvaldību atbildīgām institūcijām risina ar skolēnu personības veidošanu un attīstību saistītus jautājumus, vienlaicīgi rūpējoties par pedagoģiski un psiholoģiski labvēlīgu klases vidi un saliedētu klases kolektīvu.

Internāta skolotājs, ņemot vērā skolēnu vajadzības un skolas izglītības un audzināšanas programmas, kā arī valsts izvirzītās prioritātes, izstrādā savas audzināmās klases audzināšanas darbības programmu.

Mācību priekšmetu skolotāji audzināšanas darbu veic mācību stundās, sadarbojas ar internāta skolotāju, citiem mācību priekšmetu skolotājiem, skolas atbalsta personālu, administrāciju, vecākiem/aizbildņiem, lai nodrošinātu skolēnu veidošanos par zinošiem, radošiem, uzņēmīgiem un atbildīgiem cilvēkiem un sekmētu skolēnu pašattīstību un pašaudzināšanas prasmes.

Audzināšanas darba programmā noteikts audzināšanas darbības mērķis, stundu temati, plānotie sasniedzamie rezultāti, starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem, temata apguves norise un jēdzieni, kurus apgūst skolēni klases stundā. Nepieciešamo stundu skaitu tematu apguvei internāta skolotājs izvēlās, ņemot vērā klases vajadzības. Programmā piedāvātas klases stundās izmantojamās metodes un paņēmieni, ārpusstundu aktivitātes, kurus internāta skolotājs kopā ar skolēniem izvēlās patstāvīgi, lai radoši veidotu klases stundas.

Audzināšanas programmas mērķis:

Audzināšanas darba mērķtiecīga un pēctecīga plānošana un īstenošana, veicinot skolēniem izpratni par vērtībām un tikumiem, sekmējot to iedzīvināšanu, veidojot pozitīvu attieksmi pret sevi, ģimeni, klasi, skolu, vidi, darbu, kultūru, sabiedrību un valsti.

Audzināšanas darba programmā ir iekļautas sekojošas tematiskās grupas:

- **Sevis izzināšana un pilnveidošana**
- **Pilsoniskā audzināšana un pilsoniskā līdzdalība**
- **Veselība, vide un drošība**

Karjeras izglītības īstenošanai izveidota atsevišķa programma.

Audzināšanas darba programmas satura īstenošana tiek organizēta atbilstoši bērnu vecumam un attīstības līmenim, viņu zināšanām un prasmēm. Programmas saturs var tikt mainīts un papildināts, kā arī pielāgots konkrētās klases bērnu attīstības līmenim un spējām. Programmas saturs tiek īstenots mācību stundās, ārpus stundās mērķtiecīgi organizētās nodarbībās, pārrunās, ikdienas režīmu momentos, pastaigās, ekskursijās un citos pasākumos.

AUDZINĀŠANAS PROGRAMMA 10. KLASEI

Tēma: Sevis izzināšana un pilnveidošana

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starpriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Sevis apzināšanās</u> <u>jeb pašidentitāte</u> Sava „Es” apzināšanās – mana spējas, raksturs. Attieksme pret mācību darbu. Personīgais potenciāls, tā izvērtēšana un attīstīšana. Emociju dažādība, aizsargmehānismi to vadīšanā. Apzināšanās, identitāte, sistemātiskums.	• Prot ievērot sistemātiskumu un plānveidību mācību procesā. • Apzinās savu interešu, spēju, personīgo īpašību un vērtību izzināšanu un sabalansēšanu. • Izprot stresa vadīšanu. • Atpazīst un raksturo dažādas emocijas un jūtas, atšķirīgus garastāvokļus. • Izprot savas patības veidošanas nepieciešamību.	Literatūra: - cilvēka pašidentitātes, sevis apzināšanas, jūtu, emociju attēlojums Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par sevis apzināšanu un pilnveidošanu Kultūra un māksla – kā pilnveidot savu personību, līdzdarbojoties kultūras aktivitātēs, kopienas tradīcijās	1. Kas ir sistemātiskums un plānveidība mācību procesā? 2. Raksturo savas intereses, spējas un personīgās īpašības. Tests Rakstura īpašības. Testa analīze. 3. Kas ir stresa vadīšana? 4. Diskusija. Raksturo savu uzvedību dažādās situācijās. 5. Analizē savas emocijas stresa situācijā. 6. Analizē labos un sliktos stresa vadības paņēmienus.

		Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	
--	--	--	--

Jēdzieni: Apzināšanās, identitāte, sistemātiskums, stress, plānveidība

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Mērķtiecība. Zinātkāre.</u> Mērķtiecības attīstīšana. Prioritātes personības un dzīves attīstībai, prasme tās izvirzīt. Prioritāte – mērķis – uzdevums – lēmums.	• Veido izpratni par mērķtiecības nozīmi. • Prot izvirzīt mērķus un apzināti virzīties uz mērķa realizāciju.	Literatūra: - cilvēka mērķtiecība, mērķu izvirzīšana un saniešana Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par mērķtiecību Kultūra un māksla – kā pilnveidot savu personību,	1. Kas ir mērķtiecība, kā tā izpaužas? 2. Kas ir mērķis? 3. Izvirza mērķus. mēnesim, semestrim, gadam. 4. Kas palīdzēs mērķus sasniegt? 5. Sastāda plānu mērķu realizācijai.

		līdzdarbojoties kultūras aktivitātēs, kopienas tradīcijās Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	
--	--	--	--

Jēdzieni: Mērķtiecība, motīvi, nākotne, rīcība, vēlmes.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Savstarpējās attiecības</u> Riski un apdraudējums interneta vidē. Tiesības un atbildība interneta vidē. Pozitīvas attieksmes veidošana pret sevi un citiem; Attieksme pret citādo, atšķirīgo. Cilvēka uzvedības motīvi. Sabiedrības uzvedības modeļi. Sabiedriskais un brīvprātīgais darbs viens no sabiedrības līdzatbildības pamatiem.	• Veido izpratni par to, kādi ir riski un apdraudējums interneta vidē, veidojot savstarpējās attiecības. • Pauž cieņu un uzmanību pret sevi, līdzcilvēkiem un sabiedrību kopumā. • Veidojas izpratne par tiesībām un atbildību darbojoties interneta vidē. • Veidojas izpratne, ko vēlas sagaidīt no savstarpējām attiecībām, spēj ar tuvu cilvēku vai	Literatūra: - Savstarpējās attiecības Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par cieņu un savstarpējām attiecībām Latviešu valoda :	1. Kas ir riski? 2. Kādi ir riski interneta vidē, veidojot savstarpējās attiecības. 3. Kas ir cieņa? 4. Raksturo savas attiecības ar līdzcilvēkiem un sabiedrību. 5. Kas ir brīvprātīgais darbs? 6. Analizē savu ieguldījumu brīvprātīgajā darbā.

	speciālistu izrunāt attiecību veidošanos.	- Lietišķās saziņas etiķete sociālos tīklos; - Sociālo tīklu terminoloģija Vēsture un sociālās zinātnes: - Eiropiešu un Dienvidamerikas iedzīvotāju saskarsme; - Civilizāciju sadursme un mijiedarbība. Koloniālisms. Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai; - paš aizsardzība	
--	--	--	--

Jēdzieni: Risks, apdraudējums, atbildība, līdzcilvēki.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Konfliktu risināšana</u> Konflikta veidi un cēloņi. Konflikta risināšanas stratēģijas. Saskarsmes šķēršļi un barjeras.	• Izprot konfliktsituāciju izraisošos cēloņus; • Attīsta prasmi risināt konfliktus.	Literatūra: - Konflikti, to cēloņi, to risināšanas veidi Antīkā, Viduslaiku un	1. Kas ir konflikti, to veidi un risināšanas stratēģijas? 2. Kas ir saskarsmes barjeras?

Modelētas konfliktsituācijas analīze	• Zina konfliktu veidus, cēloņus un kā tos risināt; • Prot risināt konfliktsituācijas, pielietojot apgūtās zināšanas.	Renesanses laika literatūrā; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; Latviešu valoda : - Lietišķās saziņas etiķete sociālos tīklos; - Sociālo tīklu terminoloģija Vēsture un sociālās zinātnes: - Eiropiešu un Dienvidamerikas iedzīvotāju saskarsme; - Civilizāciju sadursme un mijiedarbība. Koloniālisms. Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	3. Darbs pāros – Konflikti, barjeras un risinājums.
---	--	--	--

		- sports +fiziskās aktivitātes =drošība - pašaizsardzība	
--	--	---	--

Jēdzieni: Konfliktsituācijas, dialogs, iecietība, konflikts.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Ētiskās vērtības Tikumiskie konflikti un to risināšana. Tolerance un cieņa. Ārējā un iekšējā morālā kontrole. Manas ētiskās vērtības un LR Satversmes ietvertās vērtības.	• Prot novērtēt savstarpēju palīdzību un pateikties. • Mācās saskatīt un novērtēt labo ikvienā. • Zina un izpilda sabiedrībā pieņemtās uzvedības un izturēšanās normas.	Literatūra: - Ētiskās vērtības, tolerance un cieņa Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par ētiskām vērtībām Latviešu valoda : - Lietišķās saziņas etiķete sociālos tīklos; - Sociālo tīklu terminoloģija Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā	1. Kas ir tikumiskie konflikti? 2. Kas ir tolerance un cieņa? 3. Sabiedrībā pieņemtās uzvedības un izturēšanās normas. 4. Grupu darbs – Manas ētiskās vērtības un LR satversmē ietvertās vērtības.

		Kultūra un māksla – ko dažādu laikmetu mākslas darbi stāsta par tā laika sabiedrības vērtībām Vēsture un sociālās zinātnes: - Maiju un asteķu kultūras īpatnības un vērtības. Dizains un tehnoloģijas: - Vides dizaina risinājumu izveide; Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība	
--	--	---	--

Jēdzieni: Tolerance, tikumiskie konflikti, ārējā un iekšējā morālā kontrole.

Tēma: Piederība valstij

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās, klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā savam novadam, pilsētai, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	------------------------	-----------------------

		ar mācību priekšmetiem	
<u>Gimene un dzimta</u> Es ģimenē. Mana dzimta. Pienākumi un tiesības ģimenē. Manas ģimenes vērtības. Ģimenes loma jaunieša personības izveidē. Radniecīgās saites.	• Apzinās ģimeni kā vērtību. • Zina pienākumus un tiesības ģimenē. • Ieguvis izpratni par tradīciju nozīmi ģimenes stiprināšanā. • Zina savas dzimtas dzīvesstāstus • Izprot tiesības pret ģimeni. • Prot izmantot iegūtās zināšanas savā ģimenē. • Zina dažādas vēstures ar atšķirīgu pieeju dzīvei.	Literatūra: - Ģimenes un dzimtas vērtības Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par dzimtas un ģimenes tradīcijām un to vērtību. Latviešu valoda : - Lietišķie raksti - autobiogrāfija Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	1. Kas ir ģimene, kā dzīvo ģimenē? 2. Kas ir pienākumi un tiesības ģimenē? 3. Pāru darbs – tradīcijas ģimenē. 4. Raksturo tradīciju nozīmi ģimenē. 5. Kas ir ģimenes vērtības? 6. Kādas ir tavas ģimenes vērtības, skolēns pastāsta.

		- sports +fiziskās aktivitātes =drošība	
--	--	--	--

Jēdzieni: Paražas, radniecīgās saites.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Piederība skolai novadam /pilsētai.</u> Es savā skolā, skolas gods un skolas vēsture. Piederība savai skolai. Piedalīšanās skolas teritorijas sakopšanā. Cilvēka tiesības un pienākumi savā valstī. Kas ir valsts patriots? Līdzdalība sava novada/pilsētas sabiedriskajā dzīvē.	• Prot pastāstīt par skolas vēsturi. • Zina skolas simbolus, prot skolas • Prot parādīt sevi kā skolas patriotu. • Veido pozitīvu attieksmi pret savas skolas vēsturi.	Literatūra: - Piederības sajūtas atspoguļojums Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par piederības sajūtu ģimenei, kopienai, valstij Kultūra un māksla – kā pilnveidot savu personību, līdzdarbojoties kultūras aktivitātēs, kopienas tradīcijās, stiprinot piederību vietai, valstij, kopienai.	1. Saruna par skolas vēsturi, simbolu un himnu. 2. Raksturo skolas svarīgākos notikumus.

		Sports un veselība : - Dalība sporta sacensībās; - individuālās un komandu sporta spēles;	
--	--	---	--

Jēdzieni: Patriots, skolas gods, skolas simboli.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Valstiskā identitāte</u> Kas ir brīvība? Cilvēka tiesības un pienākumi valstī. Līdzdalība Lāčplēša dienas lāpu gājienā.	• Zina ievērojamus cilvēkus pašreizējā politiskajā situācijā. • Zina Latvijas veiksmes stāstus uzņēmējdarbībā, kultūrā, sportā u.c. jomās. • Izprot Latvijas vietu un vārdu pasaulē • Izzina tautas un nācijas veidošanos un kultūrvēsturisko mantojumu.	Literatūra: - Valstiskās identitāte Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par valstisko identitāti	1. Saruna par ievērojamiem cilvēkiem pašreizējā politiskajā situācijā, kā arī par Latvijas veiksmes stāstiet, kultūrā, sportā un citās jomās. 2. Piedalās Valmieras pilsētas lāpu gājienā.

		Latviešu valoda : - Valsts valodas likums Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Kultūra un māksla: – Kultūras konons, tīklošanās kultūra kanonā Vēsture un sociālās zinātnes: - Simboli, to nozīme pieminēkļos, to izcelsme; - Kas ir valsts, valsts funkcijas; - Demokrātiska valsts, demokrātiskas pārvaldes pazīmes - LR Neatkarības Deklarācija Sports un veselība : - Latvijas sportisti pasaules mērogā; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes.	
--	--	---	--

Jēdzieni: Valstiskā identitāte, uzņēmējdarbība, nācija.

Temats	Plānotais sasniegjamais	Starppriekšmetu saikne ar	Temata apguves norise
--------	-------------------------	---------------------------	-----------------------

	rezultāts	mācību priekšmetiem	
<u>Nacionālā identitāte</u> Cittautieši Latvijā šodien. Manas vērtības. Latvijas Kultūras kanona atbilstošās vērtības.	• Apzinās nacionālās vērtības. • Apzinās piederību nācijai, etniskai grupai. • Pēta etniskās un politiskās nācijas veidošanās īpatnības. Latvijas un pasaules vēsture. • Raksturo Latvijas nacionālās idejas un kultūrautonomijas idejas rašanos.	Literatūra: - Nacionālās identitātes jautājumi Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par nacionālo identitāti Latviešu valoda : - Valsts valodas likums; - Valodas mainība un attīstība Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā - Valodas sistēma Kultūra un māksla – Ko dažādu laikmetu mākslas darbi vēsta par sava laika sabiedrības vērtībām Vēsture un sociālās zinātnes: - Mīti Latvijas vēsturē, vēsturiskie mīti ; - Masu kultūra	1. Kas ir nacionālās vērtības? 2. Grupu darbs – Pēta etniskās un politiskās nācijas veidošanās īpatnības. 3. Patstāvīgs darbs - gatavo prezentāciju. Latvijas nacionālās idejas un kultūrautonomijas idejas rašanos. 4. Prezentācijas prezentēšana.

Jēdzieni: Etniskā nācija, politiskā nācija, kultūrautonomija.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Multikulturāla vide</u> Minoritātes (etniskās, reliģiskās, sociālās, seksuālās) Citāda pasaule. Latvietis svešumā. Bēgļu jautājums Latvijā un attieksme pret to. Latvieši trimdā. Mīts vai patiesība – stereotipi, aizspriedumi pret dažādām minoritātēm.	• Prot izvērtēt Latvijas sabiedrībā dominējošos aizspriedumus un tolerances pakāpi pret dažādām minoritātēm. • Pauž tolerantu attieksmi pret minoritātēm. • Veicina tolerantu attieksmi pret minoritātēm.	Literatūra: - Multikulturālā vide un tolerance pret minoritātēm Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par toleranci pret minoritātēm Latviešu valoda : - Lietišķās saziņas etiķete sociālos tīklos; - Sociālo tīklu terminoloģija; - Valsts valodas likums; - Valodas mainība un attīstība Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Kultūras un māksla: - kultūras jēdziens, funkcijas, daba, kultūra, civilizācija. Vēsture un sociālās zinātnes:	1. Kas ir tolerance? 2. Problēmas risināšana – pauž tolerantu attieksmi pret minoritātēm. 3. Mīti vai patiesība – stereotipi, aizspriedumi pret dažādām minoritātēm.

		- Eiropiešu un Dienvidamerikas iedzīvotāju saskarsme; - Civilizāciju sadursme un mijiedarbība. Koloniālisms. - Eksploatācija un verdzībā vēsturē un mūsdienās. Matemātika: - Statistika	
--	--	---	--

Jēdzieni: Multikulturāla vide, minoritātes

Tēma: Pilsoniskā līdzdalība

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Demokrātijas būtība un nozīme</u> Latvijas valsts institūcijas. Demokrātijas pamatprincipi – atbildība, godīgums, vara un taisnīgums.	• Izprot Latvijas lēmējvaras, izpildvaras un tiesu varas institūciju darbību. • Izprot likumdošanas, tiesu un izpildvaras darbības pamatprincipus un funkciju sadalījumu Satversmē.	Literatūra: - Demokrātija, tās attēlojums Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad. - Jaunrades darba radīšana iekļaujot	1. Kas ir demokrātija? 2. Saruna demokrātijas pamatprincipi, godīgums, vara un taisnīgums. 3. Uzraksta svarīgākos demokrātijas pamatprincipus.

		jautājumus par demokrātiju Latviešu valoda : - Lietišķās saziņas etiķete sociālos tīklos; - Sociālo tīklu terminoloģija - Valsts valodas likums. Kultūra un māksla – kultūra kā process un dialogs Vēsture un sociālās zinātnes: - Demokrātiska valsts, demokrātiskas pārvaldes pazīmes; Sports un veselība : - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība	
--	--	---	--

Jēdzieni: Lēmējvara, izpildvara, Satversme.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Tiesības un pienākumi.</u> Skolas un klases kārtības noteikumi. Likumu jēga un ikdienas rīcība. Cilvēktiesības Latvijā un pasaulē.	• Izprot un ievēro savus pienākumus pret skolu, klasi, sabiedrību un valsti. • Zina indivīda tiesības un pienākumus.	Literatūra: - Pienākumu un tiesību attēlojums Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā;	1. Kādi ir skolēna un pienākumi skolā? 2. Diskusija - skolēna pienākumi pret skolu, klasi, sabiedrību un valsti. 3. Kas ir krimināltiesību,

	Izprot valsts tiesību, krimināltiesību, civiltiesību un administratīvo tiesību jomu galvenos uzdevumus un principus.	- Varoņa tēla daudzveidība tolaik un tagad; - Cilvēka pašvērtība, mākslinieciskā daudzveidība; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par cilvēka pienākumiem, tiesībām un atbildību Latviešu valoda : - Lietišķās saziņas etiķete sociālos tīklos; - Sociālo tīklu terminoloģija; - Valsts valodas likums; - Valodas mainība un attīstība Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Kultūra un māksla – kultūras kanons, tīklošanās kultūras kanonā Vēsture un sociālās zinātnes: - LR Satversme – galvenais cilvēktiesību dokuments; - Cilvēktiesību dokumenti vēsturē Sports un veselība :	civiltiesību un administratīvo tiesību galvenie uzdevumi un principi.
--	--	--	--

		- individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība	
--	--	--	--

Jēdzieni: Valsts tiesības, krimināltiesības, civiltiesības, administratīvās tiesības.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starpriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasme.</u> Mana klase – komanda (komandas darbības principi un iespējas). Pilsoniskās līdzdalības veidi jauniešiem – skolā, sabiedrībā . Skolas pārvaldes struktūra.	• Zina un izprot savas pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas un pilsētas/novada dzīves organizēšanā. • Zina un izprot savas pilsoniskās līdzdalības iespējas lēmumu pieņemšanas procesos valsts un Eiropas Savienības līmenī. • Ir iepazinis sabiedriski politisko aktivitāšu iespējas. • Izprot politiskās līdzdalības ietekmi un nozīmi demokrātijā. • Apzinās Latvijas iedzīvotāju	Literatūra: - Pilsoniskās līdzdalības attēlojums Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par pilsonisko līdzdalību, tās lomu un iespējām. Latviešu valoda : - Lietišķās saziņas etiķete sociālos tīklos;	1. Kas ir klase kā komanda? 2. Saruna par skolēna pilsoniskās līdzdalības iespējām skolā, pilsētā, novadā, dzīves organizēšanā. 3. Darbs ar mēdijiem. Iepazīst sabiedriski politisko aktivitāšu iespējas. 4. Analizē savu politisko līdzdalību un nozīmi demokrātijā.

	leguvumus un iespējas Savienībā. • Prot argumentēti formulēt savu viedokli, veidot personīgo attieksmi par aktuāliem politikas jautājumiem.	- Sociālo tīklu terminoloģija Kultūra un māksla – izzināt kultūras mantojumu. Vēsture un sociālās zinātnes: - Demokrātiska valsts, demokrātiskas pārvaldes pazīmes; - Eksploatācija un verdzība vēsturē un mūsdienās. Dizains un tehnoloģijas: - Vides dizaina risinājumu izveide; Sports un veselība : - Latvijas sportisti pasaulē; - individuālās un komandu sporta spēles.	
--	--	--	--

Jēdzieni: Pilsoniskā līdzdalība, sabiedriskā līdzdalība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Brīvprātīgais darbs.</u> Brīvprātīgā darba nozīme savas veidošanā.	• Izprot brīvprātīgā darba nozīmi. • Izprot pilsoņa atbildību un devumu savai valstij.	Literatūra – jaunrades darba (esejas) radīšana, iekļaujot jautājumu par brīvprātīgā nozīmi, par iespējām, atbildību un ieguldījumu savai valstij, skolai utt. Kultūras un māksla – kultūras mantojuma izzināšana, saglabāšana. Vēsture un sociālās zinātnes: - Demokrātiska valsts, demokrātiskas pārvaldes pazīmes; - Eksploatācija un verdzība vēsturē un mūsdienās. Dizains un tehnoloģijas: - Vides dizaina risinājumu izveide; Sports un veselība : - Brīvprātīgā darba iespējas sporta dzīvē.	1. Kas ir brīvprātīgais darbs? 2. Kas ir brīvprātīgā darba nozīme? 3. Saruna par skolēnu atbildību un devumu savai valstij, skolai, novadam.
---	---	--	--

Jēdzieni: Brīvprātīgais darbs, algots darbs, brīvprātīgie, materiālais labums.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ilgspējīga attīstība.</u> Pasaules globalizācijas process un izpausmes. Starpkultūru attiecības.	• Zina un apzinās galvenās ar globalizāciju saistītās problēmas pasaulē (konflikti un cilvēkdrošība, nabadzība,	Literatūra: - Starpkultūru attiecību attēlojums Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā;	1. Kas ir pasaules globalizācijas process? 2. Kas ir starpkultūras attiecības? 3. Patstāvīgi iepazīstas ar globalizācijas problēmām pasaulē.

	ilgtspējīga attīstība, pārtikas krīze, migrācija un emigrācija, starpkultūru attiecības u.c.). • Apzinās iedzīvotāju migrācijas procesā izveidojušās problēmas. • Ir iepazinis cilvēku dzīvesveida un tradīciju daudzveidību. • Izprot dažādu reliģisku un etnisku konfliktu cēloņus un sekas pasaules reģionos. • Izprot pārtikas nodrošinājuma problēmas attīstītās un attīstības valstīs.	- Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par cieņu, starpkultūru attiecībām, globalizāciju, tās plusiem un mīnusiem Latviešu valoda : - Lietišķās saziņas etiķete sociālos tīklos; - Sociālo tīklu terminoloģija; - Valodas mainība un attīstība Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Vēsture un sociālās zinātnes: - Civilizāciju mijiedarbība un sadursmes vēsturē un mūsdienās; - Koloniālisms, tā pozitīvās un negatīvās sekas; - Ģeogrāfiskie atklājumi, to pozitīvās un negatīvās sekas. - Latvijas sadarbība ar Eiropas valstīm Dabaszinības: - Pasaule ap mums; - Materiālu veidi un īpašības; Dizains un tehnoloģijas:	4. Kas ir cilvēku migrācija? Plusi un minusi. 5. Saruna par cilvēka dzīvesveida un tradīciju daudzveidību. 6. Pēta dažādu reliģisko un etnisko konfliktu cēloņus un sekas pasaules reģionos. 7. Kas ir bads? 8. Analīzē pārtikas nodrošinājuma problēmas pasaulē.
--	--	---	---

		- Vides dizaina risinājumu izveide; - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana. Matemātika: - Statistika; - Kombinatorika un varbūtība	
--	--	--	--

Jēdzieni: Ilgtspējīga attīstība, globalizācija, migrācija, emigrācija, starpkultūru attiecības.

Tēma: Veselība un vide

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Mikrovides veidošana ģimenē (pienākumi ģimenē, tradīcijas ģimenē u.c.)</u> Vide ģimenē. Ģimenes tradīcijas.	• Izprot un spēj novērtēt ģimenes tradīciju lomu personības attīstībā un ģimenes stiprināšanā. • Izprot indivīda lomu ģimenē – jebkurš ģimenes loceklis ir ģimenes daļa un, ir atbildīgs cits par citu. Izprot atbildības nozīmi kopā sadzīvošanā.	Literatūra: - Antīkā, Viduslaiku un Renesanses laika literatūrā attēlotās ģimenes un dzimtas vērtības; - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par ģimenes vērtību, ģimenes tradīcijām un to lomu personības attīstībā. Sports un veselība :	1. Kāda ir ģimenes loma personības attīstībā un stiprināšanā? 2. Kas ir ģimenes tradīcijas? 3. Ģimene kā vērtība. 4. Trīspusēja intervija ģimenes tradīcijas . 5. Katrs skolēns individuāli analizē kopīgo un atšķirīgo visu intervēto teiktajā.

		- Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	
--	--	--	--

Jēdzieni: Mikrovide, veselīga ģimene, problemātiska ģimene.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Personīgā atbildība par veselības un savas dzīves kvalitāti.</u> Veselība un dzīvība kā vērtības.	• Saprot fizisko kustību nozīmi savas veselības nostiprināšanā. • Veido saudzīgu un pozitīvu attieksmi pret personīgo higiēnu, apģērba kultūru.	Kultūras un māksla – kultūras noteiktais dzīvesveids Vēsture un sociālās zinātnes: - Eksploatācija un verdzība vēsturē un mūsdienās. - Kas ir “patērētāju sabiedrība”? Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība	1. Kas ir veselība? 2. Veselība kā vērtība! 3. Saruna par saudzīgu un pozitīvu attieksmi pret personīgo higiēnu.

Jēdzieni: Personiskā veselība, pilnveidošanās.

Temats	Plānotais sasniedzamais	Starppriekšmetu saikne	Temata apguves norise
--------	-------------------------	------------------------	-----------------------

	rezultāts	ar mācību priekšmetiem	
<u>Risks un tā iespējamās sekas.</u> Uzvedība, rīcība un veselība. Kaitīgi ieradumi un cilvēka veselība.	- Izprot saules un mākslīgā starojuma (solārija) negatīvo ietekmi uz ādu - Zina kā pasargāt ādu no negatīvās ietekmes. - Izprot atkarību negatīvo ietekmi uz cilvēka psihisko un emocionālo veselību.	Kultūra un māksla – kultūras noteiktais dzīvesveids, kultūras izpausmju un vērtību mainība laikā. Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - pašaizsardzība	- Kas ir kaitīgie ieradumi? - Diskusija par mākslīgā starojuma negatīvo ietekmi uz ādu. - Anketa – saules negatīvā ietekme uz ādu. - Kas ir atkarības un to negatīvo ietekme uz cilvēka psihisko un emocionālo veselību?

Jēdzieni: Psihiskā veselība, fiziskā veselība, emocionālā veselība, psiholoģiskais spiediens, atkarīga personība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Darba drošība veselības aizsardzības nolūkos.</u> <u>Pirmā medicīniskā palīdzība.</u> Darba drošība. Profesijas izvēle atbilstoši veselības stāvoklim.	- Veido pozitīvu attieksmi pret Darba drošības ievērošanu. - Ir prasme pielietot pirmo medicīnisko palīdzību.	Vēsture un sociālās zinātnes: - Cilvēktiesību dokumenti vēsturē; - LR Satversme – galvenais cilvēktiesību dokuments Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums	- Kas ir darba drošība? - Kas ir pirmā medicīniskā palīdzība, kā sniegt medicīnisko palīdzību. - Veido pozitīvu attieksmi pret darba drošības ievērošanu.

		fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība Dabaszinības: - Materiālu veidi un īpašības; - Ķīmisko procesu norise. Matemātika: - Statistika;	
--	--	--	--

Jēdzieni: Ekstremāla situācija, risku novērtējums, situāciju prognoze, sakaru sistēma.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Veselīgs uzturs.</u> Veselīga uztura pamatprincipi. Mana veselīgā ēdienkarte.	• Prasme novērtēt veselīga uztura nozīmi cilvēka organismā.	Kultūra un māksla – kultūras noteiktais dzīvesveids, kultūras izpausmju un vērtību mainība laikā. Vēsture un sociālās zinātnes: - Cilvēktiesību dokumenti vēsturē;	1. Kādi ir veselīgā uztura pamatprincipi? 2. Anketa – veselīga ēdienkarte. 3. Analizē apkopotos aptaujas rezultātus.

		- LR Satversme – galvenais cilvēktiesību dokuments Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība	
--	--	--	--

Jēdzieni: Diēta, bulīmija, anoreksija, pārtikas piedevas.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Medicīniskās apskates un profilaktiskās vakcīnas.</u> Profilakse, tās veidi un izmantotās metodes. Vakcinācijas - jā vai nē.	• Rūpējas par savu veselību, izmantojot valsts apmaksātās medicīniskās apskates un vakcināciju.	Kultūra un māksla – kultūras noteiktais dzīvesveids, kultūras izpausmju un vērtību mainība laikā. Vēsture un sociālās zinātnes: - Cilvēktiesību dokumenti vēsturē; - LR Satversme – galvenais cilvēktiesību dokuments Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība	1. Kas ir profilakse, tās veidi. 2. Diskusija – kā es rūpējos par savu veselību? 3. Informatīva informācija. Valsts apmaksātās medicīniskās apskates un vakcinācijas.

		- paš aizsardzība	
--	--	-------------------	--

Jēdzieni: Profilaktiskās vakcīnas, vakcinācija

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ekoloģija.</u> Cilvēku ietekme uz vidi.	• Prot izskaidrot vides aizsardzības likumus un noteikumus. • Zina dabas aizsardzības noteikumus. • Izprot ekoloģiskā līdzsvara izjaukšanas sekas.	Literatūra: - Jaunrades darba radīšana iekļaujot jautājumus par ekoloģiju un dabas aizsardzību Kultūra un māksla – kultūras noteiktais dzīvesveids, kultūras izpausmju un vērtību mainība laikā. Vēsture un sociālās zinātnes: - Cilvēktiesību dokumenti vēsturē; - LR Satversme – galvenais cilvēktiesību dokuments Dabaszinības: - Pasaule ap mums; - Materiālu veidi un īpašības; - Organiskās vielas, to īpašības - Ķīmisko procesu norise. Dizains un tehnoloģijas:	1. Cilvēka ietekme uz vidi. 2. Kādi ir dabas aizsardzības likumus un noteikumus. 3. Diskusija – ekoloģiskā līdzsvara izjaukšanas sekas.

		- Vides dizaina risinājumu izveide; - Ilgtspējīgas modes produktu.	
--	--	---	--

Jēdzieni: Ekoloģija, piesārņojums, ekoloģiskā katastrofa, „zaļo” kustība, bioloģiska vide.

Tēma: Drošība

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>1.Satiksmes drošība un atbildība.</u> Es kā satiksmes dalībnieks. Ceļu satiksmes noteikumi. Likumi transportlīdzekļu	• Apzinās savu lomu un atbildību satiksmes kustībā kā jebkura	Vēsture un sociālās zinātnes: - Cilvēktiesību dokumenti vēsturē;	1. Kas ir ceļa satiksmes noteikumi? 2. Saruna – mana loma un atbildība satiksmes

vadītājiem un gājējiem.	veida satiksmes dalībnieks (gājējs, pasažieris, transportlīdzekļa vadītājs).	- LR Satversme – galvenais cilvēktiesību dokuments Sports un veselība : - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība	kustībā, kā jebkura veida satiksmes dalībnieks.
-------------------------	--	---	---

Jēdzieni: Satiksmes dalībnieks, satiksmes noteikumi.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Drošība ekstremālās situācijā</u> 1.Rīcība, atbildība un līdzatbildība sadzīves un ekstremālās situācijās. Elektrodrošība, ugunsdrošība, ķīmisko vielu bīstamība, skolas evakuācijas plāna nozīme. Reglamentējošie tiesību akti drošības noteikumu ievērošanā. Valstī iespējamās ārkārtas situācijas un Tava darbība tajās.	• Prot rīkoties sadzīves un ekstremālās situācijās. • Apzinās savu atbildību un līdzatbildību ārkārtas situācijās. • Zina un ievēro tiesību aktus, kuri nosaka drošības noteikumus.	Vēsture un sociālās zinātnes: - Cilvēktiesību dokumenti vēsturē; - LR Satversme – galvenais cilvēktiesību dokuments Sports un veselība : - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība	1. Skolēnu iepazīstināšana ar drošības instrukcijām. 2. Kas ir reglamentējošie tiesību akti drošības noteikumu ievērošanā? 3. Anketa – drošības noteikumi. 4. Analizē apkopotos aptaujas rezultātus, nosaka visbiežāk neievērotos drošības noteikumus.

Jēdzieni: Līdzatbildība, ekstremāla situācija, krīzes situācija, tiesību akti.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Seksuālās vardarbības, nelegālās cilvēku</u>	• Zina par cilvēktirdzniecības draudu iespējām.	Kultūra un māksla – kultūras noteiktais dzīvesveids, kultūras izpausmju un vērtību mainība laikā.	1. Kas ir seksuālā vardarbība, kas ir cilvēktirdzniecība un

<u>tirdzniecības un prostitūcijas risks.</u> Riska uzvedība. Uzticības telefons "Glābiet bērnus."		Vēsture un sociālās zinātnes: - Cilvēktiesību dokumenti vēsturē; - LR Satversme – galvenais cilvēktiesību dokuments Sports un veselība : - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība	prostitūcija. 2. Filmas skatīšanās – "Oļegs". 3. Analizē filmas galvenā varoņa rīcību, ko darītu savādāk.
--	--	--	---

Jēdzieni: Seksuālā vardarbība, prostitūcija, seksuālās slimības, cilvēktirdzniecība.

AUDZINĀŠANAS PROGRAMMA 11. KLASEI

Tēma: Sevis izzināšana un pilnveidošana

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā.

Temats	Plānotais sasniedzamais	Starppriekšmetu saikne ar	Temata apguves norise
--------	-------------------------	---------------------------	-----------------------

	rezultāts	mācību priekšmetiem	
<u>Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte</u> Pašvērtējums un tā nozīme. Sava „Es” identitātes saglabāšana. Pašcieņa. Personas pašvērtējuma izstrāde. Stress un depresija, kā atpazīt un kontrolēt. Emociju aizsargmehānismi, to vadīšana.	- Prot analizēt savu pašvērtējumu un apzinās tā nozīmi personības izaugsmē un attiecību veidošanā. - Apzinās savu identitāti un personīgo potenciālu, ir pozitīva attieksme pret sevi un dzīvi. - Apzinās un izvērtē savas stiprās un vājās puses - Atpazīst un raksturo dažādas emocijas un jūtas, atšķirīgus garastāvokļus. - Apzinās sevi, savas jūtas, prot tās mērķtiecīgi vadīt. - Izprot savas patības veidošanas nepieciešamību.	Literatūra: - Sevis apzināšanās un pašidentitātes jautājumu attēlojums Klasicisma, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi kaudzītes, R. Blaumanis) Latviešu valoda : - Valoda un emocijas Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Identitāte un kultūra Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	- Kas ir pašcieņa? - Kas ir stress? - Kas ir depresija? - Kā atpazīt un kontrolēt. - Kas ietekmē stresu? - Kādas ir manas stiprās un vājās puses? Veido domu karti “Manas stiprās un vājās puses.” Analizē savas vājās un stiprās puses.

Jēdzieni: Pašcieņa, identitāte, potenciāls, iecietība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Mērķtiecība.</u> <u>Zinātkāre.</u> Prasmes un to pilnveidošana. Kognitīvo procesu nozīme personības attīstībā. Prioritāte – mērķis - uzdevums- lēmums. Mana nākotnes profesija, prioritāte mērķi, uzdevumi un lēmumi.	• Veido prasmes izvirzīt mērķus, nosaka sev piemērotās prasmes un to pilnveidošanas ceļus. • Izvēles situācijā izvērtē vairākas alternatīvas, prognozē un pieņem lēmumu darbībai.	Literatūra: - Literāro tēlu mērķtiecība un zinātkāre Klasicismā, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi kaudzītes, R.Blaumanis) Kultūra un māksla: - Indivīds un vara; - Identitāte un kultūra Vēsture un sociālās zinātnes: - Savas karjeras plānošana; - Sava uzņēmuma attīstības stratēģijas plānošana Sports un veselība: - kombinē , savieno, veido un izpilda dažādus vingrinājumus un fiziskās aktivitātes savas veselības uzlabošanai.	1. Kas ir mērķtiecība un zinātkāre? 2. Izvirza mērķus, nosaka sev piemērotās prasmes un to pilnveidošanas ceļus. 3. Saruna izvērtē vairākas alternatīvas, prognozē un pieņem lēmumu darbībai.
--	--	--	---

Jēdzieni: Mērķtiecība, motīvi, nākotne, rīcība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Savstarpējās attiecības</u> Uzticēšanās virtuālajā vidē; Attieksme pret citādo. Mēdiju pratības pamati un kritiska informācijas izvērtēšana.	4. Izprot savstarpējo attiecību veidošanos reālajā un virtuālajā saziņas vidē/ sociālajos tīklos, izvairoties no emocionālās un fiziskās vardarbības. 5. Izprot pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus. 6. Nostiprina empātijas spējas.	Literatūra: - Savstarpējās attiecības Klasicisma, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi kaudzītes, R.Blaumanis) - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē. Latviešu valoda : - Valoda un emocijas; - Valoda un saziņa; - Viltus ziņas - Sociālo tīklu terminoloģija Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Identitāte un kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā - Varas realizācijas iespējas kultūrā Vēsture un sociālās zinātnes: - Protesta akcijas, to formas, iemesli;	1. Kas ir attiecības? 2. Kas ir attiecības virtuālajā vidē? 3. Kādi ir virtuālo attiecību riski? To izvērtējums. 4. Kādi ir pozitīvo savstarpējo attiecību principi? Diskusija. 5. Kas ir empātija? 6. Kā attīstīt empātijas spējas ieklausoties un respektējot cita teikto?

		- Nevardarbīgas pretošanās akcijas. Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība	
--	--	---	--

Jēdzieni: Virtuālā un reālā vide, empātija, emocionālā un fiziskā vardarbība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Konfliktu risināšana</u> Konfliktsituācijas analīze. Saskarsmes šķēršļi un barjeras. Saskarsmes šķēršļu un barjeru Atpazīšana modelētā konfliktsituāc	• Zina par konfliktu veidiem un prot piedāvāt savu konflikta risināšanas ceļu. • Saprot kā cilvēks jūtās konfliktsituācijā. • Atbildīgi rīkojās konfliktsituācijās. • Veido diskusiju kultūru.	Literatūra: - Konfliktu attēlojums Klasicisma, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi kaudzītes, R.Blaumanis); - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē Latviešu valoda :	1. Kas ir konflikts? 2. Kādas ir saskarsmes barjeras? 3. Kādi ir konfliktu veidi? 4. Kā risināt konfliktus? 5. Anketa – konflikti mūsu klasē, skolā. 6. Analizē apkopotos aptaujas rezultātus. 7. Diskusija – biežāk sastopamie konflikti klasē, skolā.

		- Valoda un emocijas - Valoda un saziņa; - Viltus ziņas - Valodas mainība un attīstība Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Identitāte un kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā - Varas realizācijas iespējas kultūrā Vēsture un sociālās zinātnes: - Protesta akcijas, to formas, iemesli; - Nevardarbīgas pretošanās akcijas. Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports + fiziskās aktivitātes = drošība	
--	--	---	--

		- paš aizsardzība	
--	--	-------------------	--

Jēdzieni: Konfliktsituācijas, dialogs, iecietība, konflikts, diskusiju kultūra.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Ētiskās vērtības Attieksme pret sevi un citiem. Personīgās un sabiedrībā pieņemtās absolūtās un relatīvās ētiskās vērtības. Dažādas ētiskās vērtības (nāves filozofija u.c.)	• Veido saprotošu attieksmi pret sevi, savām jūtām un citu cilvēku jūtām. • Veido tolerantu attieksmi pret citādo. • Ētisko normu praktiska apguve dažādās dzīves situācijās.	Literatūra: - Ētisko vērtību attēlojums Klasicismā, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi kaudzītes, R. Blaumanis); - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē Latviešu valoda : - Valoda un emocijas - Valoda un saziņa; - Viltus ziņas - Valodas mainība un attīstība Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Identitāte un kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā - Personība un masu kultūra Sports un veselība :	1. Kas ir ētiskās vērtības? 2. Kas ir tolerance? 3. Saruna – ētiskās normas dažādās dzīves situācijās. 4. Darbs ar masu medijiem – attieksme pret citādo, analīze.

		- individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - paš aizsardzība	
--	--	--	--

Jēdzieni: Tolerance, egoisms, egoists, savtīgums, savtība.

Tēma: Piederība valstij

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās, klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā savam novadam, pilsētai, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ģimene un dzimta</u> Mikrovides veidošana ģimenē. Dzimtas ciltskoks. Veselīga ģimene. „Problemātiskas” ģimenes jēdzieni.	• Vecāku un citu ģimenes locekļu savstarpējo attiecību ietekme uz pašsajūtu ģimenē. • Izprot pozitīvu attieksmi pret ģimenes lomu cilvēka dzīvē.	Literatūra: - Dzimtu un ģimeņu atspoguļojums Klasicismā, Romantisma un Reālisma laikā	1. Kas ir mikrovide ģimenē? 2. Saruna - ģimene kā vērtība. 3. Veido savu dzimtas koku. 4. Analizē savu dzimtes

Ģimene un sabiedrība. Veselīgs dzīvesveids kā stabilas ģimenes pamats. Uzvedības etiķete ģimenē un citur.	• Apzinās savas saknes, ieguvumus un iespējamos apdraudējumus veselībai, pašidentitātei un sociālajai identitātei. • Prot veidot savas dzimtas ciltskoku. • Novērtē ģimeni kā vienu no pamatvērtībām. • Izprot ģimenes lomu personības attīstībā. • Analizē savu uzskatu sistēmu mīlestību un laulību.	literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi kaudzītes, R.Blaumanis); - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē Latviešu valoda : - Valoda un emocijas - Valoda un saziņa. Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Identitāte un kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā - Nacionālā kultūra Vēsture un sociālās zinātnes: - Protesta akcijas, to formas, iemesli; - Nevardarbīgas pretošanās akcijas Latvijā.	koku. 5. Prezentācija veidošana – mīlestība un laulība. 6. Prezentācijas prezentēšana.
--	--	---	--

Jēdzieni: Ciltskoks, „problemātiska” ģimene, pašidentitāte, sociālā identitāte.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Piederība skolai/novadam/pilsētai</u> Mana vieta skolā, novadā, pilsētā. Manas pilsētas/novada vēstures. Līdzdalība un piederība savam novadam, dalība sabiedriskajās aktivitātēs. Pētījumi par pašvaldībām (pagastu domēm). Mani un līdzcilvēku sasniegumi.	• Apzinās savas iespējas pozitīvi ietekmēt norises skolā. • Prot novērtēt skolas/ novada/ pilsētas sasniegumus. • Izprot savu vietu skolā/ novadā/ pilsētā. • Prot nosaukt savas dzīvesvietas ievērojamākos ļaudis. • Izjūt piederību savai kopienai.	Literatūra: - Piederības sajūtu attēlojums Klasicisma, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi kaudzītes, R.Blaumanis) - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē Latviešu valoda : - Valsts valodas likums; - Valodas mainība un attīstība Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Identitāte un kultūra; - Nacionālā kultūra; - Etniskā kultūra Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta	1. Kas raksturo manu piederību skolai, novadam, pilsētai un valstij? 2. Projekta darbs – mana dzimtene. 3. Prezentē projekta darbu.
--	---	---	---

		spēles un aktivitātes; - dalība sporta spēļu sacensībās	
--	--	--	--

Jēdzieni: Kopiena, sabiedriskā līdzdalība, patriotisms.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Valstiskā identitāte</u> Latvija ES kontekstā. Latvijas valsts vērtības – brīvība, patstāvība un demokrātija.	• Ir lojāls Latvijas valstij, apzinās pilsoņa iespējas, pienākumus un atbildību, ir sabiedriski aktīvs un ieinteresēts valsts izaugsmē. • Prot analizēt daudzveidīgo sociālo, saimniecisko, ideoloģisko un ārpolitisko ietekmi uz Latvijas valstiskuma attīstību. • Interesējas par politiskajiem un sociālekonomiskajiem procesiem un notikumiem Latvijā, Eiropā, pasaulē. • Izprot Latvijas vietu tajos. • Prot raksturot Latvijas pastāvošo politisko un ekonomisko sistēmu.	Literatūra: - Valstiskās identitāte Klasicisma, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi Kaudzītes, R. Blaumanis); - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē Latviešu valoda : - Valsts valodas likums; - Valoda un saziņa; - Viltus ziņas - Valodas mainība un Attīstība Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Vēsture un sociālās zinātnes:	1. Kas ir valstiskā identitāte? 2. Diskusija – Latvijas pilsoņa iespējas, pienākumi un atbildība. 3. Analizē savu valstisko identitāti. 4. Kāda ir Latvijā pastāvošā un ekonomiskā sistēma? 5. Darbs ar medijiem. Raksturo Latvijā pastāvošo politisko un ekonomisko sistēmu.

		- Protesta akcijas, to formas, iemesli; - Nevardarbīgas pretošanās akcijas Latvijā. Dizains un tehnoloģijas: - Vides dizaina risinājumu izveide; - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana. Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - levērojamākās Latvijas personības sportā	
--	--	--	--

Jēdzieni: Valstiskā identitāte, lojāls, sociālā ietekme, saimnieciskā ietekme, ideoloģiskā ietekme, ārpolitiskā ietekme.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Nacionālā identitāte</u> Ekonomiskie bēgļi Latvijā šodien. Latvijas institūta darbība. Latvijas kultūras kanons. Nacionālās identitātes kopšanas iespējas interešu izglītībā.	• Apzinās savas tautas identitāti, mentalitāti. • Sekmēt nacionālās identitātes ētisko vērtību apzināšanos. • Sekmēt pašrealizācijas	Literatūra: - Nacionālās identitāte Klasicisma, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos	1. Kas ir nacionālā identitāte? 2. Raksturo savu nacionālo identitāti. 3. Diskusija par skolēnu pašrealizācijas veidošanos un to

	attieksmju veidošanos īstenošanos skolēnu rīcībā un uzvedībā. Izprot cieņu pret citām tautām un kultūrām.	(F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi Kaudzītes, R.Blaumanis); - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē Latviešu valoda : - Valsts valodas likums; - Valoda un saziņa; - Viltus ziņas - Valodas mainība un Attīstība Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā - Valodu sistēma Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Identitāte un kultūra; - Nacionālā kultūra; - Etniskā kultūra Vēsture un sociālās zinātnes: - Nevardarbīgas pretošanās akcijas; - Nevardarbīga pretošanās akcija – Baltijas ceļš.	īstenošanu rīcībā un uzvedībā. 4. Darbs ar medijiem par citām tautām un kultūru.
--	--	--	--

Jēdzieni: Nacionālā identitāte, ekonomiskie bēgļi, mentalitāte, pašrealizācija.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Multikulturāla vide</u> Attiecību veidošana ar dažādu / atšķirīgu kultūru un reliģiju pārstāvjiem. Cilvēktiesības. Tolerance pret citādo. Filmas "Modris." noskatīšanās un pārrunas.	• Apzinās savu un respektē citu cilvēku pasaules redzējumu, novērtē starpkultūru dialoga nepieciešamību sadzīves, sociālpolitisku un sociālekonomisku problēmu risināšanā. • Ir toleranta attieksme pret mūsdienu pasaules daudzveidību. • Atpazīst izplatītos stereotipus, atšķir tos no personības īpašībām.	Literatūra: - Multikulturālisms - Klasicisma, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi Kaudzītes, R. Blaumanis); - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē Latviešu valoda : - Valsts valodas likums; - Valoda un saziņa; - Viltus ziņas - Valodas mainība un attīstība; - Sociālo tīklu terminoloģija Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Kultūra un māksla: - Subkultūras; - Nacionālā kultūra; - Etniskā kultūra; - Elitārā kultūra Vēsture un sociālās zinātnes: - Globalizācijas pasaulē, riski, risinājumi. Sports un veselība :	1. Kas ir multikulturāla vide? 2. Filmas "Modris" noskatīšanās un pārrunas. 3. Anketa par toleranci un cieņu. 4. Anketas analīze.
---	--	---	--

		- individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - Latvijas sportisti pasaulē, viņu sasniegumi Matemātika: - Statistika.	
--	--	--	--

Jēdzieni: Multikulturāla vide, starpkultūru dialogs, tolerance.

Tēma: Pilsoniskā līdzdalība

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Demokrātijas būtība un nozīme</u> Demokrātijas pamatprincipi: atbildība, godīgums, vara un taisnīgums. Nevalstiskās organizācijas.	• Zina nevalstisko organizāciju lomu demokrātijas principu stiprināšanā. • Izprot demokrātiskas valsts un sabiedrības pamatprincipus.	Literatūra: - Demokrātijas attēlojums Klasicisma, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi Kaudzītes, R. Blaumanis); - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē Latviešu valoda : - Valsts valodas likums; - Valoda un saziņa;	1. Kas ir demokrātija, būtība un nozīme. 2. Kas ir nevalstiskās organizācijas? 3. Darbs ar medijiem – demokrātiska valsts.

		- Viltus ziņas - Valodas mainība un Attīstība Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Vēsture un sociālās zinātnes: - Protesta akcijas, to formas, iemesli; - Nevardarbīgas pretošanās akcijas Latvijā, pasaulē. - Globālās organizācijas PTO, OECD, ANO, NATO utt. Sports un veselība : - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - pašaizsardzība	
--	--	---	--

Jēdzieni: Demokrātija, demokrātijas principi, nevalstiskās organizācijas

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Tiesības un pienākumi</u> Valsts un pilsoniskas sabiedrības attiecības. Cilvēktiesības Latvijā un pasaulē.	• Zina un izprot cilvēka tiesības un normas. • Zina indivīda tiesības un pienākumus.	Literatūra: - Literāro tēlu tiesības un pienākumi Klasicisma, Romantisma un Reālisma	1. Kas ir tiesības un pienākumi? 2. Kas ir cilvēktiesības? 3. Diskusija – cilvēktiesības

	Izprot valsts tiesību, krimināltiesību, civiltiesību un administratīvo tiesību jomu galvenos uzdevumus un principus.	laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K. Skalbe, Brāļi Kaudzītes, R. Blaumanis); - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē Latviešu valoda : - Valsts valodas likums; - Valoda un saziņa; - Viltus ziņas - Valodas mainība un Attīstība Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Identitāte un kultūra; - Nacionālā kultūra; - Etniskā kultūra Vēsture un sociālās zinātnes: - Sociāli atbildīga rīcība; - prezentēt savu sociāli atbildīgu uzņēmuma ideju; - darba devēja un darba ņēmēja tiesības un pienākumi Dizains un tehnoloģijas:	Latvijā un pasaulē. 4. Prezentācija – krimināltiesības, civiltiesības, administratīvo tiesību jomu pamatprincipi un uzdevumi. 5. Prezentācijas prezentēšana.
--	---	---	---

		- Vides dizaina risinājumu izveide; - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana un virzīšana tirgū; - Sociāli iekļaujoši pakalpojumi Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība	
--	--	--	--

Jēdzieni: Civiltiesības, krimināltiesības, administratīvās tiesības.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes</u> Sabiedriskā līdzdalība. Līdzdarbošanās principi nevalstiskajās organizācijās. Cilvēku līdzdalība vietējās sabiedrības dzīves uzlabošanā. Prezentēšanas prasmes.	• Apzinās iespējas piedalīties dažādās jauniešu nevalstiskās organizācijās. • Prot argumentēt un izmantot publiskās runas prasmes.	Literatūra: - Pilsoniskās līdzdalības attēlojums Klasicisma, Romantisma un Reālisma laika literatūrā pasaules un Latvijas rakstnieku darbos (F. Bārda, K.	1. Kas ir jauniešu nevalstiskās organizācijas? 2. Kas ir politiskās līdzdalības formas un veidi demokrātiskā sabiedrībā? 3. Prezentācija – Latvijas

	• Zina politiskās līdzdalības formas un veidus demokrātiskā sabiedrībā. • Apzinās Latvijas iedzīvotāju ieguvumus un iespējas Eiropas Savienībā. • Prot argumentēti formulēt savu viedokli, veidot personīgo attieksmi par aktuāliem politikas jautājumiem.	Skalbe, Brāļi Kaudzītes, R.Blaumanis); - Sociālās vides nozīme, personības vērtību izveidē Latviešu valoda : - Valsts valodas likums; - Valoda un saziņa; - Viltus ziņas - Valodas mainība un attīstība; - Sociālo tīklu terminoloģija Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Identitāte un kultūra; - Subkultūras Vēsture un sociālās zinātnes: - Jauniešu nevalstiskās organizācijas - Protesta akcijas, to formas, iemesli. Dizains un tehnoloģijas: - Vides dizaina risinājumu izveide; - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana un virzīšana tirgū.;	iedzīvotāju ieguvumi un iespējas Eiropas Savienībā. 4. Argumentētā prezentācijas prezentēšana.
--	--	--	--

		- Sociāli iekļaujoši pakalpojumi. Sports un veselība : - Nevalstiskās organizācijas sporta dzīvē; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība	
--	--	---	--

Jēdzieni: Politiskā līdzdalība, sabiedriskā līdzdalība, publiska runa.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Brīvprātīgais darbs</u> Brīvprātīgais darbs ES un pasaulē. Brīvprātīgā darba nozīme savas veidošanā.	• Zina par brīvprātīgā darba iespējām savā pilsētā/ novadā, Latvijā, Eiropas Savienībā un pasaulē. • Izprot pilsoņa atbildību un Devumu Savai valstij.	Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā. Dizains un tehnoloģijas: - Vides dizaina risinājumu izveide; - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana.	1. Kas ir brīvprātīgais darbs? 2. Kāda ir brīvprātīgā darba nozīme savas karjeras veidošanā.

		Sports un veselība : - Brīvprātīgā darba iespējas sportā; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	
--	--	--	--

Jēdzieni: Brīvprātīgais darbs, altruisms.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ilgtermiņa attīstība</u> Globālā ekonomiskā nenoteiktība (iedzīvotāju skaits un migrācija). Starpkultūru attiecības. Pārtikas krīze un drošība.	• Apzinās izglītības piedāvājumu un pieejamību Latvijā un pasaulē. • Izprot masu mediju ietekmi un spēj analizēt un kritiski vērtēt informāciju. • Izmanto preses materiālus un vērtē sociālo grupu intereses saimnieciskajā dzīvē, valsts iekšpolitiskajās attiecībās.	Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā; - Subkultūras Vēsture un sociālās zinātnes: - Ilgtspējīga saimniekošana; - Cilvēkkapitāls, tā dimensijas; - Darba tirgus Latvijā un pasaule. Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Dizains un tehnoloģijas:	1. Kas ir pasaules globālā ekonomika? 2. Kas ir starpkultūru attiecības? 3. Izglītības iespējas Latvijā un pasaulē. 4. Mediju darbs – vērtē sociālo grupu intereses saimnieciskajā dzīvē, valsts iekšpolitiskajās attiecībās.

		- Vides dizaina risinājumu izveide; - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana un virzīšana tirgū; - Sociāli iekļaujoši pakalpojumi. Sports un veselība : - Sports globālajā pasaulē, iespējas; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība Matemātika: - Statistika; - Kombinatorika un varbūtība	
--	--	--	--

Jēdzieni: Masu mediji, sociāla grupa, kritiski vērtēt, sociālās grupas, valsts iekšpolitiskās attiecības, starpkultūru attiecības, migrācija.

Tēma: Veselība un vide

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Mikrovides veidošana ģimenē</u> <u>(pienākumi ģimenē, tradīcijas ģimenē u.c.)</u> Ģimenes tradīcijas. Ģimenes veidošana.	• Zina un izprot potenciālo vecāku atbildību par pēcnācēju veselību un atbildību par bērnu prenatālajā posmā. • Izprot ģimenes locekļu un draugu fiziskās pilnveidošanas nozīmi.	Literatūra: Sociālās vides nozīme personības vērtību izveidē. Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā. Sports un veselība : - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	1. Kas ir atbildība par pēcnācēju veselību. 2. Diskusija - Atbildība par bērnu perinatālajā posmā. 3. Prezentācija - Ģimenes tradīcijas. 4. Prezentācijas prezentēšana. 5. Saruna par ģimenes veidošanu.

Jēdzieni: Mikrovide, pēcnācējs, prenatālais posms.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Personīgā atbildība par veselības un savas dzīves kvalitāti</u> Izvēles brīvība un atbildība.	• Apzinās veselības un dzīvības kā vērtības nozīmi. • Ir prasme novērtēt savu veselību un dzīvesveidu, sekot savam veselības stāvoklim.	Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība kultūrā; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā Vēsture un sociālās zinātnes: - Ilgtspējīga saimniekošana; - Sociāli atbildīga rīcība. Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība	1. Kāda ir ir mana personīgā atbildība par savas veselības un dzīves kvalitāti?

		- paš aizsardzība Dabaszinības: - Vides faktoru ietekme uz cilvēka organismu; - Organismi un vide	
--	--	---	--

Jēdzieni: Justies labi "savā ādā", dzīves kvalitāte.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Risks un tā iespējamās sekas</u> Ko tu zini par narkotikām? Jauniešu bojāejas galvenie cēloņi, līdzcilvēku rīcība un atbildība. Izsargāšanās no nelaimes gadījumiem ikdienā.	• Izprot narkomānijas sekas un tā saistību ar AIDS.	Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība Dabaszinības: - Vides faktoru ietekme uz cilvēka organismu;	1. Kas ir narkotikas? 2. Prezentācija - Narkotisko vielu sliktā ietekme. 3. Prezentācijas prezentēšana. 4. Diskusija - Narkomānija un AIDS.

		- Organismi un vide	
--	--	---------------------	--

Jēdzieni: psihoaktīvās vielas, atkarības

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Darba drošība veselības aizsardzības nolūkos. Pirmā medicīniskā palīdzība</u> Darba vides riska faktori.	Prot sniegt pirmo palīdzību nepieciešamības gadījumā.	Vēsture un sociālās zinātnes: - Sociāli atbildīga rīcība. Sports un veselība : - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - pašaizsardzība Dabaszinības: - Cietu ķermeņu kustība un mijiedarbība - Šķidrumi dabā un tehnikā; - Vides faktoru ietekme uz cilvēka organismu; - Organismi un vide	- Kas ir pirmā medicīniskā palīdzība? - Apgūst prasmes sniegt pirmo medicīnisko palīdzību.

Jēdzieni: Veselības aizsardzības sistēma, krīzes situācija, neatliekamā medicīniskā palīdzība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Veselīgs uzturs</u> Uzturs un dzīvesveids.	Prot plānot savu dienas ēd pilnvērtīgi un sabalansēti izvēloties produktus.	Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā Vēsture un sociālās zinātnes: - Sociāli atbildīga rīcība. - Ilgtspējīga saimniekošana. Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība Dabaszinības: - Vides faktoru ietekme uz cilvēka organismu; - Organismi un vide	1. Kas ir veselīgs uzturs un veselīgs dzīvesveids? 2. Patstāvīgais darbs - Sagatavo ēdienkarti vienai nedēļai. 3. Ēdienkartes prezentācija.

Jēdzieni: Sabalansēts uzturs.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Medicīniskās apskates un profilaktiskās vakcīnas</u> Valsts garantētās bezmaksas profilakses pārbaudes.	Rūpējas par savu veselību, izmantojot valsts apmaksātās medicīniskās apskates un vakcināciju.	Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā Vēsture un sociālās zinātnes: - Sociāli atbildīga rīcība. Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - pašaizsardzība	- Prezentācija - Valsts bezmaksas profilakses pārbaudes. - Saruna - Kas ir valsts apmaksātās medicīniskās apskates un vakcinācijas?
--	---	---	--

Jēdzieni: Medicīniskā apskate, valsts apmaksāta veselības aprūpe.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ekoloģija.</u> Globālās vides pārmaiņas.	- Izprot ekoloģiskā līdzsvara izjaukšanas sekas. - Zina papīra ceļu no koka augšanas līdz burtnīcai. - Zina atkritumu šķirošanas nozīmi.	Kultūra un māksla: - Indivīds un ideoloģija; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā Vēsture un sociālās zinātnes: - Sociāli atbildīga rīcība. - Ilgspējīga saimniekošana Dabaszinības:	- Kas ir globālās vides pārmaiņas? - Simulācijas spēle - Ekoloģiskā līdzsvara izjaukšanas sekas. - Saruna - Atkritumu šķirošana.

		- Cietu ķermeņu kustība un mijiedarbība - Šķidrumi dabā un tehnikā; - Vides faktoru ietekme uz cilvēka organismu; - Organismi un vide Dizains un tehnoloģijas: - Vides dizaina risinājumu izveide; - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana; - Sociāli iekļaujoši pakalpojumi .	
--	--	--	--

Jēdzieni: Ekoloģiskais līdzsvars.

Tēma: Drošība

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Satiksmes drošība un atbildība</u> Ceļu policijas nozīme. Atbildīga gājēja, transportlīdzekļa vadītāja, pasažiera portrets.	• Apzinās savu lomu un atbildību satiksmes kustībā kā jebkura veida satiksmes dalībnieks (gājējs, pasažieris, transportlīdzekļa vadītājs).	Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Indivīds un vara; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā; - Elitāra kultūra Vēsture un sociālās zinātnes: - Sociāli atbildīga rīcība. Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība Dabaszinības: - Cietu ķermeņu kustība un mijiedarbība - Šķidrumi dabā un tehnikā;	1. Kādi ir ceļu satiksmes noteikumi? 2. Prezentācija - Satiksmes dalībnieka loma un atbildība satiksmes kustībā. 3. Analizēt dažādas situācijas kā satiksmes dalībnieks.

Jēdzieni: Satiksmes dalībnieks, satiksmes noteikumi, Ceļu policija.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

Drošība ekstremālās situācijā Rīcība, atbildība un līdzatbildība sadzīves un ekstremālās situācijās Pašaizsardzība. Drošība masu pasākumos un sabiedriskās vietās. Pirotehnika. Reglamentējošie tiesību akti drošības noteikumu ievērošanā. Normatīvie akti.	• Prot rīkoties sadzīves un ekstremālās situācijās. Apzinās savu atbildību un līdzatbildību ārkārtas situācijās. • Zina un ievēro tiesību aktus nosaka drošības noteikumus.	Kultūra un māksla: - Indivīds un sabiedrība; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā; - Indivīds un vara. Vēsture un sociālās zinātnes: - Sociāli atbildīga rīcība. Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - pašaizsardzība Dabaszinības: - Cietu ķermeņu kustība un mijiedarbība - Šķidrumi dabā un tehnikā; - Vides faktoru ietekme uz cilvēka organismu; - Organismi un vide	1. Kāda ir rīcība un līdzatbildība sadzīves un ekstremālajās situācijās? 2. Diskusija - Mana atbildība un rīcība ārkārtas situācijās? 3. Patstāvīgais darbs - Normatīvo aktu iepazīšana un analīze.
---	--	--	---

Jēdzieni: Līdzatbildība, pašaizsardzība, reglamentējoši tiesību akti.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Seksuālās vardarbības,	• Zina par cilvēktirdzniecības draudu	Kultūra un māksla:	1. Kas ir seksuālā

nelegālās cilvēku tirdzniecības un prostitūcijas risks. Cilvēku tirdzniecība pasaulē un šobrīd Latvijā. Kāpēc jaunieši kļūst par tirdzniecības upuriem. Kā nepakļaut sevi dažādiem riskiem.	iespējām. Prot atrast nepieciešamo informāciju un palīdzību, lai izvairītos no riska situācijām.	- Indivīds un sabiedrība kultūrā; - Personība un masu kultūra; - Sociālās grupas un to izpausmes kultūrā Vēsture un sociālās zinātnes: - Sociāli atbildīga rīcība. - Darba tirgus, darba samaksa Latvijā un pasaulē. - Cilvēkkapitāls, tā dimensijas. Matemātika: - Statistika	vardarbība? 2. Kas ir cilvēktirdzniecība? 3. Darbs ar masu medijiem - Cilvēktirdzniecība. 4. Situāciju analīze par riskiem.
--	---	--	--

Jēdzieni: Seksuālā vardarbība, vardarbīgs cilvēks, dzimumkontakts, privātuma pārkāpums, nelegālā cilvēku tirdzniecība.

AUDZINĀŠANAS PROGRAMMA 12. KLASEI

Tēma: Sevis izzināšana un pilnveidošana

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte Personības vērtību skala. Personīgais potenciāls, tā izvērtēšana un attīstīšana. Emociju vadīšana. Stress un depresija, tā atpazīšana un kontrole.	- Izprot un apzinās savas izaugsmes un attīstības ietekmējošos faktorus. - Atpazīst un raksturo dažādas emocijas un jūtas, atšķirīgus garastāvokļus. - Prot veidot un analizēt personības vērtību skalu. - Zina un prot salīdzināt dažādas cilvēka būtības izpratnes literatūrā. - Saskata un aktualizē nozīmīgās intereses personības attīstībā. - Izprot sociālās un morālās vērtības.	Literatūra: - Pašidentitātes un sevis apzināšanās attēlojums Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība; Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Kultūra un māksla: - Mākslas virzieni - Kultūras kanons – tīklošanās kultūras kanonā.	- Kāda ir personību vērtību skala? - Diskusija - Personīgais potenciāls, tā izvērtēšana un attīstīšana. - Kas ir stress un depresija? - Stresa un depresijas atpazīšana un kontrole. - Saruna - Sociālās un morālās vērtības.

		Vēsture un sociālās zinātnes: - Indivīds apzinās sevi kā daļu no sabiedrības, savas vērtības, prasmes, spējas, raksturu un vajadzības. Sports un veselība : - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība	
--	--	---	--

Jēdzieni: Vērtību skala, sociālās vērtības, morālās vērtības.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starpdriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Mērķtiecība. Zinātkāre.</u> Prioritātes ceļā uz mērķi. Prioritātes personības un dzīves attīstībai. Prioritāte – mērķis – uzdevums – lēmums.	• Analizē un pieņem lēmumus, izvirza prioritātes, kas sekmē mērķu sasniegšanu. • Izprot mērķtiecības nozīmi. • Apzinās savu lēmumu darbības sekas, spēj sekot saviem nodomiem un mērķiem. • Prot analizēt un vispārināt situācijas un	Literatūra: - Mērķtiecība Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība. Vēsture un sociālās zinības: - Sevis un sava potenciālā apzināšana	1. Kas ir mērķtiecība un zinātkāre? 2. Izvirza mērķi, sastāda plānu ar uzdevumiem mērķa sasniegšanai. 3. Simulācijas spēle - Kā es sasniegšu savu mērķi?

	problēmas, izmantot analīzes rezultātus, novērtējot un plānojot savu darbību un izdarot izvēli.	Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes. Dizains un tehnoloģijas: - Vides dizaina risinājumu izveide; - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana un virzīšana tirgū.; - Sociāli iekļaujoši pakalpojumi un resursu pārvaldība	
--	---	---	--

Jēdzieni: Prioritātes, motīvi, vēlmes, vajadzības.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Savstarpējās attiecības</u> Jauniešu saasināta taisnīguma uztvere. Jauniešu saskarsmes izpratne spriest, salīdzināt, vispārināt, kontaktēties ar citiem). Uzvedības kultūra skolā, sabiedrībā. Personīgā atbildība par ģimeni un tuvākajiem līdzcilvēkiem.	• Veido cieņpilnas un atbalstošas savstarpējās attiecības. • Kritiski izvērtē savstarpējo attiecību veidošanos reālajā un virtuālajā saziņā	Literatūra: - Literāro tēlu savstarpējo attiecību attēlojums Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība;	1. Kas ir cieņpilnas un atbalstošas savstarpējās attiecības? 2. Diskusija - Kādas ir savstarpējās attiecības mūsu klasē, plusi un mīnusi. 3. Patstāvīgais darbs - Attiecību uzlabošana

	vidē/ sociālajos tīklos, izvairoties no emocionālās un fiziskās vardarbības. • Zina aizspriedumu negatīvo ietekmi. • Zina efektīvas saskarsmes priekšnosacījumus. • Analizē cilvēka uzvedību no novēroto kognitīvo procesu, emociju un motivācijas izpausmju viedokļa. • Izprot ētiskās problēmas informācijā un komunikācijā. • Prot risināt konfliktus, meklējot kompromisu un pieņemot atbildīgus lēmumus. • Ir tolerants pret dažādām kultūrām un prot veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru un reliģiju pārstāvjiem	Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Vēsture un sociālās zinības: - Savstarpējo attiecību nozīme sociālajos procesos sabiedrībā - Tolerances nozīme cieņpilnu attiecību veidošanā. Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība Dizains un tehnoloģijas: - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana un virzīšana tirgū.; - Sociāli iekļaujoši pakalpojumi un resursu pārvaldība	mūsu klasē. 4. Kas ir aizspriedumi un to negatīvā ietekme? 5. Saruna - Kas ir tolerance un attiecību veidošana ar savādāk domājošiem?
--	--	--	--

Jēdzieni: Kompromiss, taisnīgums, ētiskās problēmas, kognitīvie procesi, tolerance.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starpriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Konfliktu risināšana Saskarsmi sekmējošas īpašības. Saskarsmes šķēršļu un barjeru atpazīšana modelētā konfliktsituāc	• Zina konfliktu cēloņus, attīstību un risināšanas stratēģijas. • Prot izmantot dažādas saskarsmes paņēmienu konfliktā situācijās, kontrolēt un vadīt savu rīcību un emocijas konfliktā, argumentēt savu viedokli. • Izmanto dažādas saskarsmes paņēmienu un atpazīst saskarsmes šķēršļus modelētajā situācijā. • Spēj piedāvāt konflikta risināšanas variantus un nepieciešamības gadījumā uzņemties konflikta risināšanas vadību.	Literatūra: - Konflikti un to risinājumi Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība; Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Vēsture un sociālās zinības: - Tiesiskā aizsardzības mehānismi dažādās juridiskās situācijās un konfliktos. Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība	1. Kādi ir konfliktu cēloņi? 2. Kāpēc rodas konflikti? 3. Prezentācija - Konflikta risināšana? 4. Prezentācijas prezentēšana.

		- paš aizsardzība	
--	--	-------------------	--

Jēdzieni: Argumentēt, stratēģija, modelēta situācija.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ētiskās vērtības</u> Morāles nozīme sociālajās attiecībās. Mūsdienu Latvijas sabiedrībai nepieciešamās ētiskās vērtības.	• Ievēro taisnīguma, godīguma principu un darba tikumu. • Saskaņo savas vērtības ar vispārcilvēciskajām vērtībām (LR Satversmes preambula) • Prot rīkoties dažādās sociālās saskarsmes situācijās, spēj būt par palīgu citiem, par padomdevēju. • Prot pamatot un argumentēt savu viedokli jautājumā par absolūtām un relatīvām vērtībām. • Prot pamatot savu vērtību izvēli. • Prot kritiski un radoši rīkoties dažādās situācijās, pamatojoties uz tikumisko izvēli.	Literatūra: - Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā attēlotās ētiskās vērtības un tikumi. - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīve Latviešu valoda : - Valodas mainība un Attīstība. Vēsture un sociālās zinības: - Mūsdienu ētikas problēmas, iespējamie risinājumi. Sports un veselība : - kustību māksla un fiziskās aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	1. Prezentācija - Mūsdienu sabiedrības ētiskās vērtības. 2. Mūsu skolas tikumi. 3. Diskusija - Absolūtās un relatīvās vērtības.

	• Prot analizēt un savaldīt savas emocijas.		
--	---	--	--

Jēdzieni: Taisnīgums, pienākumi, tiesības, sociālais taisnīgums, LR Satversmes preambula.

Tēma: Piederība valstij

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās, klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā savam novadam, pilsētai, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ģimene un dzimta</u> Ģimenes nozīme personības pilnveidē. “Kad man būs mana ģimene”	• Izprot ģimeni kā sociālo grupu. Apzinās mīlestības un laulības nozīmi ģimenes veidošanā, nākamās paaudzes radīšanā. • Ir pieredze diskutēt par individuālo un kolektīvo atbildību vēsturē. • Izprot ētisko un vispārcilvēcisko vērtību pārmantojamības nozīmi un nepieciešamību. • Apzinās tikumības, atbildības un paškontroles nozīmi ģimenes veidošanā	Literatūra: - Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā attēlotās dzimtas un ģimenes vērtības. - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīve Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība; Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes.	1. Kas ir ģimene kā sociālā grupa? 2. Prezentācija - Ģimenes veidošanas pamatprincipi. 3. Prezentācijas analīze. 4. Diskusija - Kolektīvā un individuālā atbildība vēsturē un šodien. 5. Saruna - Bioloģisko un sociālo faktoru ietekme uz personības īpašībām un kognitīvo spēju pilnveidošana.

	un dzīvē. • Izprot ģimenes nozīmi personības pilnveidē. • Skaidro iedzimtības un sociālās vides faktoru nozīmi indivīda attīstībā. • Raksturo bioloģisko un sociālo faktoru ietekmi uz personības īpašībām un kognitīvo spēju veicināšanu.		
--	---	--	--

Jēdzieni: Sociālā grupa, paškontrole, iedzimtība, pārmantojamība, bioloģiskie un sociālie faktori.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Piederība skolai/novadam/pilsētai</u> Kultūras vērtības un kultūrvide. Manas pilsētas/ novada attīstība. Tikšanās ar pašvaldības uzņēmējiem un deputātiem. Kurš ir mūsu valsts, skolas, pilsētas patriots. Mana atbildība valsts attīstībā.	• Apzinās savas skolas nozīmi/tēlu vietējās kopienas izglītības un kultūrvides veidošanā, izjūt piederību tai. • Interesējas par dzimtās puses/ novada/ pilsētas attīstības perspektīvām. • Lepojas ar piederību savai kopienai,	Literatūra: - Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā attēlotās kopienas, to nozīme piederības sajūtas veidošanā. - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīvē Latviešu valoda : - Valodas mainība un Attīstība.	1. Diskusija - Mana skola. 2. Darbs ar masu medijiem - Mana novada pilsētas attīstības perspektīvas. 3. Saruna - Mana atbildība manas valsts, pilsētas, novada attīstībā.

	meklē un saskata iespējas savas dzīves veidošanai novadā/pilsētā.	Vēsture un sociālās zinības: - Vēsturiskā atmiņa un apziņa, to būtība un atšķirība Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - dalība sporta sacensībās.	
--	---	--	--

Jēdzieni: Kultūrvide, kopiena.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Valstiskā identitāte</u> Latvija ES kontekstā. Saeimas apmeklējums. Līdzdalība Lāčplēša dienas lāpu gājienā. Kas ir Latvijas patriots?	• Spēj izteikt konstruktīvu kritiku un priekšlikumus dažādu valstisku problēmu risināšanai. • Raksturo svarīgākos Latvijas un globālās vēstures virzienus. • Izprot Latvijas valsts rašanās apstākļus. • Prot diskutēt par individuālo un kolektīvo atbildību vēsturē un mūsdienās.	Literatūra: - Valstiskās identitātes izpausmes Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīve Latviešu valoda: - Valodas mainība un attīstība. Vēsture un sociālās zinības: - Vēsturiskā atmiņa un apziņa, to būtība un atšķirība. - Valsts veidotās	1. Kas ir patriotisms? 2. Kas ir Latvijas valsts brīvība, patstāvība un demokrātija. 3. Prezentācija - Latvijas un globālās vēstures virzieni. 4. Ekskursija uz Saeimu. 5. Lāpu gājiens.

	- Izprot Latvijas valsts brīvību, patstāvību un demokrātiju kā neatņemamas valsts vērtības - Apzinās sevi kā valsts veidotāju. - Pauž savu nostāju par Latvijas sabiedrības konsolidāciju, valstiskuma saglabāšanu un attīstību, to nozīmi.	ārpolitikas un valstu konkurences ietekme uz cilvēka labklājību. 20.gs. vēstures notikumi un politiskie lēmumi. - Valsts pārvalde un valsts institūciju darbība Latvijā. Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - Latvijas sportisti pasaulē	
--	--	---	--

Jēdzieni: Valstiskā identitāte, konstruktīva kritika, valsts brīvība, konsolidācija.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Nacionālā identitāte</u> Patvēruma meklētāji Latvijā. Laimīgs cilvēks. Kultūras pērles. Baltā galdauta svētki.	- Zina Latvijas Kultūras kanonā nosauktās vērtības. - Izprot nacionālās būtību. - Izprot etniskās un nacionālās identitātes veidošanos Latvijā, Eiropā un pasaulē 19. gadsimtā.	Literatūra: - Nacionālās identitātes izpausmes Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā. - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīvē Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība. Angļu valoda:	- Kas ir Latvijas Kultūras kanons? - Dalība Latvijas Kultūras kanonā. - Prezentācija - Etniskās un politiskās nācijas veidošanās īpatnības. - Prezentācijas prezentēšana. - Raksturo Latvijas nacionālās idejas un kultūrautonomijas idejas

	• Analizē cilvēku nacionālo identitāti. • Raksturo Latvijas nacionālās idejas un kultūrautonomijas idejas rašanos. • Izprot pilsoņa atbildību un devumu savai valstij. • Saprot, ka patstāvīgi domājošs cilvēks var ietekmēt sabiedrības pārvaldīšanas norises. • Pēta etniskās un politiskās nācijas veidošanās īpatnības. • Apzinās kultūras mantojuma, tradīciju lomu un vērtību pasaules un Latvijas kultūrā. • Raksturo nacionālo kultūru iezīmes Latvijā un Eiropā. • Izprot latviešu tautas kultūras vērtības.	- Valodas loma sabiedrībā Vēsture un sociālās zinības: - Vēsturiskā atmiņa un apziņa, to būtība un atšķirība; - Kultūras mantojums, kā vēsturiskās atmiņas un apziņas nesējs. - Atmiņas un liecības par K. Ulmaņa un Padomju laika režīmiem. - Dziesmotā revolūcija un Latvijas Republikas neatkarības atgūšana Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - Latvijas sportistu sasniegumi pasaulē.	rašanos. 6. Diskusija - Kā patstāvīgi domājošs cilvēks var ietekmēt sabiedrības pārvaldīšanas norises.
--	--	---	--

Jēdzieni: Latvijas kultūras kanons, nacionālā identitāte, etniskā identitāte, nacionālā pašapziņa.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

Multikulturāla vide Starpkultūru izglītība. LR likumdošana un mazākumtautību cittauniešu tradīcijas, ko pārņem arī Latvijā. Pozitīvās domāšanas nozīme starpkultūru kontekstā. Globalizācija un tās sekas. Cilvēktiesības. (lomu spēle).	• Izprot starpkultūru izglītību kā procesu, akcentējot iecietību. • Spēj analizēt sociālo un kultūrintitāšu daudzveidību un pārklāšanos mūsdienu sabiedrībā. • Ir tolerantī pret dažādām kultūrām, prot veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru un reliģiju pārstāvjiem.	Literatūra: - Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā attēlotās starpkultūras attiecības, izpausmes. - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīvē Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība. Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Vēsture un sociālās zinības: - Globāli atbildīga un lokāli aktīva valsts politika. - Valsts veidotā ārpolitika un valstu konkurences ietekme uz cilvēka labklājību. - Valstu konkurence un sadarbība starptautiskajā politikā. - Notikumi dažādos pasaules reģionos. Matemātika: - Statistika; - Kombinatorika un varbūtība	1. Kas ir multikulturāla vide? 2. Kas ir starpkultūru izglītība kā process. 3. Prezentācija - Globalizācija un tās sekas. 4. Prezentācijas analīze. 5. Darbs ar masu medijiem - Dažādu tautu kultūras un reliģijas pārstāvji.
---	---	---	---

Jēdzieni: Multikulturāla vide, starpkultūru izglītība, toleranta attieksme.

Tēma: Pilsoniskā līdzdalība

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Demokrātijas būtība un nozīme</u> Demokrātijas pamatprincipi. Nevalstiskās organizācijas kā ilgtspējīgas attīstības virzītāji.	• Spēj mērķtiecīgi līdzdarbot sabiedrības demokratizācijas procesos (t.sk. skolēnu domē, nevalstiskajās organizācijās, projektos, brīvprātīgi	Literatūra: - Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā	1. Kādi ir demokrātijas pamatprincipi? 2. Kas ir nevalstiskās organizācijas? 3. Saruna - Mana līdzdalība

	kustībā. • Apzinās demokrātijas nozīmi mūsdienu sabiedrībā. • Izprot likumdošanas, tiesu izpildvaras darbības pamatprincipus un funkciju sadalījumu Satversmē.	attēlotās demokrātijas pamatprincipi. - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīve Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība. Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Vēsture un sociālās zinības: - Politiskās kultūras nozīme uz pilsonisko līdzdalību. - Publiskas, privātas un nevalstiskas struktūras, to nepieciešamība. - Sabiedriskā domas un mediju loma. - Vārdu brīvība. Sports un veselība : - Nevalstiskās organizācijas sportā; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes;	Skolēnu domē, nevalstiskajās organizācijās, projektos, brīvprātīgo kustībā.
--	--	---	--

Jēdzieni: Demokratizācijas process, nevalstiska organizācija, brīvprātīgo kustība, Satversme.

Temats	Plānotais sasniedzamais	Starppriekšmetu saikne ar	Temata apguves norise
--------	-------------------------	---------------------------	-----------------------

	rezultāts	mācību priekšmetiem	
<u>Tiesības un pienākumi</u> Valsts un pilsoniskas sabiedrības attiecības. Tiesa un likumpārkāpumi (likumi un to ievērošana, pilsoniskās tiesības un pienākumi, disciplīna un atbildība) Valsts, vara un tikumība (sociālais taisnīgums, vienlīdzība, brīvība un tikumība).	• Izprot likumus un to ievērošanu. • Zina un izprot pilsoniskās tiesības un pienākumus. • Apzinās galvenās politiskās vērtības. • Izprot valsts tiesību, krimināltiesību, civiltiesību un administratīvo tiesību jomu galvenos uzdevumus un principus.	Literatūra: - Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā attēlotās tēlu tiesības, pienākumi un politiskās vērtības. - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīve Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība. Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Vēsture un sociālās zinības: - Tiesiskuma ievērošana, tiesību principi realitātē. - Tiesību realizēšana un tiesiskās kārtības uzturēšana Latvijā. - Darba ņēmēja un devēja tiesības un pienākumi. Dizains un tehnoloģijas: - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana un virzīšana tirgū.; - Sociāli iekļaujoši pakalpojumi un resursu pārvaldība	1. Kas ir likumi un to interpretācija? 2. Kas ir likumu ievērošana? 3. Prezentācija - Krimināltiesību, civiltiesību un administratīvo tiesību galvenie uzdevumi un pamatprincipi.

		Sports un veselība : - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība	
--	--	---	--

Jēdzieni: Pilsoniskās tiesības un pienākumi, sociālais taisnīgums, vienlīdzība, brīvība, tikumība, politiskās vērtības

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes</u> Pilsoniskās līdzdalības veidi jauniešiem – skolā, vietējā sabiedrībā un valstī. Pašvaldības loma un iespējas demokrātiskā sabiedrībā. Cilvēku līdzdalība valsts , ES, pašvaldību darbībā un vietējās sabiedrības dzīves uzlabošanā. Lēmumu pieņemšana. Prezentēšanas prasmes.	• Prot piedalīties lēmuma pieņemšanā un sadarboties. • Ir iepazinis sabiedriski politisko aktivitāšu iespējas. • Izprot politiskās līdzdalības ietekmi un nozīmi demokrātijā. • Zina politiskās līdzdalības formas un veidus demokrātiskā sabiedrībā. • Apzinās Latvijas iedzīvotāju ieguvumus un iespējas Eiropas Savienībā. • Prot argumentēti formulēt savu viedokli, veidot	Literatūra: - Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā attēlotās pilsoniskās līdzdalības nozīme . - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīve Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība. Vēsture un sociālās zinības: - Politiskās kultūras nozīme uz pilsonisko līdzdalību. - Publiskas, privātas un nevalstiskas struktūras, to nepieciešamība.	1. Kas ir pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes? 2. Kas ir pašvaldības loma un iespējas demokrātiskā sabiedrībā? 3. Diskusija - Politiskās līdzdalības formas un veidi demokrātiskā sabiedrībā.

	personīgo attieksmi par aktuāliem politikas jautājumiem. • Ir apguvis diskusijas prasmes par individuālo un kolektīvo atbildību vēsturē un mūsdienās. • Ir gatavs uzņemties atbildību.	- Sabiedriskā domas un mēdiju loma. - Vārdu brīvība. Dizains un tehnoloģijas: - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana un virzīšana tirgū; - Sociāli iekļaujoši pakalpojumi un resursu pārvaldība Sports un veselība : - Pilsoniskās līdzdalības iespējas sporta dzīvē; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - sports +fiziskās aktivitātes =drošība	
--	--	---	--

Jēdzieni: Pilsoniskā līdzdalība, individuālā un kolektīvā atbildība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Brīvprātīgais darbs</u> Brīvprātīgais darbs ES un pasaulē.	• Ir motivēts veikt brīvprātīgo darbu.	Sports un veselība : - Brīvprātīgais darbs sporta dzīvē, iespējas; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes;	1. Kas ir brīvprātīgais darbs ES un pasaulē. 2. Saruna - Es un brīvprātīgais darbs.

		- sports +fiziskās aktivitātes =drošība Vēsture un sociālās zinības: - Politiskās kultūras nozīme uz pilsonisko līdzdalību. - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem.	
--	--	---	--

Jēdzieni: Brīvprātīgais darbs, algotais darbs

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ilgspējīga attīstība</u> Globālā ekonomiskā nenoteiktība (iedzīvotāju skaits un migrācija). Globālā pilsonība (mediju loma, stereotipu ietekme, attīstības sadarbība). Ilgspējīga attīstība (ilgspējīga iepirkšanās, konflikti, iz pieejamība pasaulē).	• Izprot katra cilvēka atbildību un iespējas uzlabot dzīves kvalitāti mijiedarbīgā pasaulē. • Apzinās iedzīvotāju migrācijas procesā izveidojušās problēmas. • Ir iepazinis cilvēku dzīvesveida un tradīciju daudzveidību. • Izprot dažādu reliģisku un etnisku konfliktu cēloņus un sekas pasaules reģionos. • Apzinās un izprot dabas aizsardzības un dabas resursu	Literatūra: - Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā attēloto dzīvesveidu un tradīciju daudzveidība - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīve Latviešu valoda : - Valodas mainība un attīstība; Angļu valoda: - Valodas loma sabiedrībā Vēsture un sociālās zinības: - Politiskās kultūras	1. Kas ir ilgspējīga attīstība? 2. Problēmas un risinājumi. 3. Prezentācija - Cilvēku dzīves līmenis visā pasaulē. 4. Prezentācijas prezentēšana. 5. Diskusija par prezentācijās redzēto.

	(mežu, lauku, ūdeņu u.c.) racionālas izmantošanas nozīmi ekosistēmu stabilitātes un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. • Izprot pārtikas nodrošinājuma problēmas attīstītās un attīstības valstīs. • Apzinās un izprot dabas aizsardzības un dabas resursu (mežu, lauku, ūdeņu u.c.) racionālas izmantošanas nozīmi ekosistēmu stabilitātes un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.	nozīme uz pilsonisko līdzdalību. - Publiskas, privātas un nevalstiskas struktūras, to nepieciešamība. - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem. - Uzņēmējdarbība – komercdarbību formas, priekšrocības un riski. Dabaszinības: - Vides tehnoloģijas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība; - Enerģija dabā un tehnikā; - Pasaules attīstības likumsakarības Dizains un tehnoloģijas: - Vides dizaina risinājumu izveide; - Ilgtspējīgas modes produktu izgatavošana un virzīšana tirgū; - Sociāli iekļaujoši pakalpojumi un resursu pārvaldība Matemātika: - Statistika;	
--	---	---	--

		- Kombinatorika un varbūtība	
--	--	------------------------------	--

Jēdzieni: Ilgtspējīga attīstība, dzīves kvalitāte, mijiedarbīga pasaule.

Tēma: Veselība un vide

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Mikrovides veidošana ģimenē (pienākumi ģimenē, tradīcijas ģimenē u.c.)</u> Ģimenes veidošana. Bērns ģimenē.	- Izprot ģimenes plānošanas nozīmi. - Apzinās pienākumus ģimenē. Apzinās, kā vecāku savstarpējās attiecības ietekmē bērna pašsajūtu ģimenē.	Literatūra: - Modernisma, Postmodernisma un Trimdas laika literatūrā attēlotās ģimenes, ģimeņu mikrovide, tās nozīme. - Iepriekšējo kultūras vērtību jaunā dzīve Latviešu valoda : - Valodas mainība un	- Kas ir mikrovides veidošana ģimenē? - Kas ir ģimene? - Kas ir ģimenes pienākumi un tiesības? - Saruna - kā vecāku savstarpējās attiecības ietekmē ģimeni?

		attīstība. Vēsture un sociālās zinības: - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem. Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība. Dabaszinības: - Iedzimtība un ģenētika;	
--	--	---	--

Jēdzieni: Ģimenes plānošana, savstarpējās attiecības,savstarpējā ietekme, ģimenes budžets.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Personīgā atbildība par veselības un savas dzīves kvalitāti.</u> Manas dzīves kvalitāte. Izvēles brīvība un atbildība.	• Ir prasme palīdzēt otram dažādās dzīves situācijās. • Ir atbildīgs par savu un citu cilvēku veselību un dzīvību, tostarp saistībā	Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - kustību māksla un fiziskās aktivitātes;	1. Kas ir personīgā atbildība par savas veselības un savas dzīves kvalitāti? 2. Diskusija - Atkarīgo vielu lietošana.

	ar atkarību izraisošo vielu lietošanu.	- fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība. Vēsture un sociālās zinības: - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem. Vēsture un sociālās zinības: Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem. Dabaszinības: - Iedzimtība un ģenētika	
--	--	---	--

Jēdzieni: Personīgā atbildība, augsta pašapziņa.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Risks un tā iespējamās sekas</u> Rīcība ekstremālās situācijās.	• Spēj novērtēt riska pakāpi. Ir prasme analizēt, izprast sakarību starp nevajadzīgu riskēšanu un nelaimes gadījumu, tostarp attiecībā uz alkohola,	Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	1. Kas ir riski un tā iespējamā sekas? 2. Saruna - riski manā rīcībā un uzvedībā.

	narkotisko, psihotropo, kā arī jauno psihoaktīvo vielu un tabakas izstrādājumu lietošanu. Spēj novērtēt risku savā rīcībā un uzvedībā. • Ir atbildīgs par savu un sev līdzās esošo cilvēku drošību. Prot novērtēt situāciju un atbilstoši rīkoties.	- sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība. Vēsture un sociālās zinības: - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem.	
--	---	---	--

Jēdzieni: Psiholoģiskais spiediens, riska būtība un novērtēšana

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Darba drošība veselības aizsardzības nolūkos. Pirmā medicīniskā palīdzība.</u> Dzīvības ābece.	• Prot izvērtēt situācijas nopietnību. • Zina darba drošības pamatelementus. Prot sniegt pirmo medicīnisko palīdzību.	Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība. Vēsture un sociālās zinības: - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem.	1. Kas ir pirmā medicīniskā palīdzība? 2. Simulācijas spēle - Situācijas.

Jēdzieni: Darba drošība, iejūtība, atbildība, vienaldzība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Veselīgs uzturs.</u> Veselīga pārtika. Uzturs un dzīvesveids	- Izprot veselīga uztura nozīmi cilvēka dzīvē. - Prot plānot savu ikdienas ēdienkarti, pilnvērtīgi un sabalansēti izvēloties pārtikas produktus. Apzinās sekas, kas saistītas ar nepareiza uztura izraisītām saslimšanām.	Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība. Vēsture un sociālās zinības: - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem.	- Kas ir veselīgs uzturs? - Prezentācija - Veselīgs uzturs un dzīvesveids. - Prezentācijas analīze.

Jēdzieni: Pilnvērtīgs, sabalansēts uzturs, alerģija, vielmaiņas traucējumi.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Medicīniskās apskates un profilaktiskās vakcīnas.</u> Veselības veicināšana.	Rūpējas par savu veselību, izmantojot valsts apmaksātās medicīniskās apskates un vakcināciju.	Sports un veselība : - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - pašaizsardzība. Vēsture un sociālās zinības: - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem.	Kas ir medicīniskās apskates un profilaktiskās vakcīnas?

Jēdzieni: Obligātās veselības pārbaudes.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ekoloģija.</u> Mana līdzdalība vides saglabāšanā. Vides piesārņojums.	- Izprot vides un sabiedrības mijiedarbību. - Prot novērst piesārņojuma rašanos. - Prot argumentēt atkritumu šķirošanas nepieciešamību.	Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. Vēsture un sociālās zinības: - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem. Vēsture un sociālās zinības: - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem. Dabaszinības: - Vides tehnoloģijas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība; - Enerģija dabā un tehnikā; - Pasaules attīstības likumsakarības	- Kas ir vides un sabiedrības mijiedarbība? - Atkritumu šķirošana skolas vidē. - Diskusija - Atkritumu šķirošanas nepieciešamība.

Jēdzieni: Vides un sabiedrības mijiedarbība, piesārņojums.

Tēma: Drošība

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Satiksmes drošība un atbildība Satiksme apdzīvotās vietās. Bīstamie faktori (satiksmes negadījumu cēloņi) Autovadītāja apliecības iegūšana – apliecināšanās vai nepieciešamība. Tiesības braukt ar transportlīdzekļiem. Sodi par satiksmes noteikumu pārkāpumiem.	Apzinās savu lomu un atbildību satiksmes kustībā kā jebkura veida satiksmes dalībnieks (gājējs, pasažieris, transportlīdzekļa vadītājs).	Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - pašaizsardzība. Vēsture un sociālās zinības: - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem. Dabaszinības: - Enerģija dabā un tehnikā;	- Kas ir satiksmes noteikumi? - Autovadītāja apliecības iegūšana. - Kāda ir sodāmība ceļu satiksmes noteikumu neievērošanā. - Diskusija - Es kā satiksmes dalībnieks, pienākumi un tiesības.

Jēdzieni: Satiksmes noteikumi, satiksmes dalībnieks.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Drošība ekstremālās situācijās</u> Rīcība, atbildība un līdzatbildība sadzīves un ekstremālās situācijās Rīcība dzīvēi īpaši bīstamās situācijās (ugunsgrēki, darbošanās ar dažādām elektroierīcēm) Reglamentējošie tiesību akti drošības noteikumu ievērošanā. Individuālie un kolektīvie aizsardzības līdzekļi dabas stihijas laikā.	- Prot rīkoties sadzīves un ekstremālās situācijās. Apzinās savu atbildību un līdzatbildību ārkārtas situācijās. - Zina un ievēro tiesību aktus, kuri nosaka drošības noteikumus.	Sports un veselība : - Āra aktivitātes; - individuālās un komandu sporta spēles un aktivitātes; - fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai. - sports +fiziskās aktivitātes =drošība - pašaizsardzība. Vēsture un sociālās zinības: - Apzinātas rīcības un paradumu ietekme uz globālajiem notikumiem. Dabaszinības: - Enerģija dabā un tehnikā;	- Kas ir rīcība, atbildība līdzdalības, sadzīves un ekstremālās situācijās? - Darbs ar masu medijiem - Reglamentējošie tiesību akti drošības noteikumu ievērošanā.

Jēdzieni: Rīcība, atbildība, līdzatbildība, krīzes situācija, tiesību akti.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Seksuālās vardarbības, nelegālās cilvēku tirdzniecības un prostitūcijas risks.	Zina par cilvēktirdzniecības draudu iespējām. Prot atrast nepieciešamo informāciju un palīdzību,	Sports un veselība : fiziskās aktivitātes ir priekšnosacījums fiziskai un garīgai veselībai.	- Kas ir seksuālā vardarbība un tās veidi? - Nelegālā cilvēktirdzniecība un prostitūcija?

Legāls un nelegāls darbs ārzemēs – priekšrocības un trūkumi. Patiesība vai mīts. Kā nepakļaut sevi dažādiem riskiem	lai izvairītos no riska situācijām.	- sports +fiziskās aktivitātes =drošība - paš aizsardzība Dabaszinības: - ledzimtība un ģenētika.	3. Diskusija - Kā nepakļaut sevi dažādiem riskiem.
---	--	---	---

Jēdzieni: Seksuāla ekspluatācija, piespiedu darbs, verdzība, orgānu izņemšana, apkarošana.

Klases stundās izmantojamās metodes un paņēmieni

Nosaukums	Īss raksturojums	Norises plānojums
Darbs ar masu medijiem	Internāta skolotājs piedāvā skolēniem kādu no mediju sniegtajām informācijā uzdevuma veikšanai. Skolēni mācās strādāt ar informācijas avotu, mācās izteikt savu viedokli par informāciju TV, avīzēs, žurnālos utt. Nozīmīgi iekļaut arī filmu skatīšanos, lai mācītos tās vērtēt. Svarīgi skolēniem ir mācīties saprast mediju valodu, saprast atspoguļoto notikumu cēloņus, atpazīt piedāvātās informācijas mērķus.	<u>Sagatavošanās.</u> Internāta skolotājs rūpīgi saplāno uzdevumus pirms atbilstošām aktivitātēm. Sagatavo skolēnus, aktivitāšu tematikai, pastāsta par jautājumiem, kurus uzdos, kam jāpievērš uzmanība. <u>Analīze.</u> Skolēni atbilstoši izvirzītājiem uzdevumiem veic noteiktās darbības. Iegūst informāciju, analizē to, veido jautājumus vai atbild uz jautājumiem. <u>Saruna.</u> Tiek apspriesti skolēnu veiktie uzdevumi, viņu secinājumi par uztverto un saprasto.
Diskusija	Diskusijā tiek izpētīta un apspriesta kāda problēma vai jautājums, lai tās dalībniekiem veidotos sava attieksme pret piedāvāto tematu. Skolēni cenšas izprast un pieņemt citu viedokli, mācās formulēt savu viedokli. Galvenie skolēna uzdevumi diskusijā ir: skaidri izteikt savas domas, ieklausīties citos, izprast citu viedokli, uzņemties atbildību. Diskusija ir sadarbība grupā un sekmē skolēnu komunikācijas prasmes, paškompetences attīstīšanos,	<u>Sagatavošanās.</u> Tiek izlemts, kam, kad, kur, ar ko, par ko būs jādiskutē, kāds būs diskusijas veids, kādi būs diskusijas noteikumi. <u>Tēžu izstrādāšana.</u> Tiek izstrādātas un izvirzītas diskusijas tēzes. <u>Argumentēšana.</u> Notiek diskusija. Savus argumentus izsaka diskusijas dalībnieki. <u>Novērtēšana.</u> Diskusiju var noslēgt ar tās izvērtēšanu, analīzi, ar balsošanu.

	piemērām pārvarēt nedrošību sevī, bailes, runājot citu priekšā. Diskusijas metode sekmē apgūt būtiskas vērtības: brīvību izteikt savas domas, viedokli; vienlīdzību, cieņu pret cilvēku.	
Drāmas metode	Metode aptver maņu un koncentrēšanās vingrinājumus, runu, izteikšanās vingrinājumus, dziesmas, ritmiku, vienkāršas improvizācijas. Tā tiek uzskatīta par instrumentu, kas palīdz attīstīties ikvienam cilvēkam, veikt vingrinājumus dzīves mākslā, atklājot sevi un savus uzskatus. Drāmas metode ietver trīs būtiskas pakāpes: 1) paplašināt zināšanas par sevi, savu "es", savām spējām, ķermeni. 2) paplašināt zināšanas par citiem, par konfliktu risināšanu (mācās saprast klasesbiedrus, ģimeni, skolotājus utt., mācās viņos klausīties un sazināties). 3) paplašināt zināšanas par sabiedrību, kā tā darbojas, ko tā prasa no indivīda.	<u>Sagatavošanās.</u> Internāta skolotājs vai skolēnu grupa izvēlās kādu objektu, priekšmetu. Manipulē ar to, izspēlējot dažādas objekta vai priekšmeta pozīcijas un iekļaujot tajā citus dalībniekus. <u>Spēle.</u> Katrs skolēns pēc kārtas paņem priekšmetu un parāda, kā šo priekšmetu var izmantot dažādās situācijās.
Klases pārrunas	Pārrunās grupās vadītājs ir skolotājs. Skolēni tiek iesaistīti kā sociāli vienlīdzīgi dalībnieki. Klases pārrunas stimulē bērnus klausīties citos, palīdzēt citiem. Pārrunas palīdz skolēniem saprast sevi un citam citu, kā arī vērtēt savu motivāciju un uzskatus, palīdz izpētīt un saprast problēmas, un kā tās risināt savā klasē un skolā.	<u>Ievada saruna.</u> Internāta skolotājs rosina skolēnu interesi par tematu un sagatavo viņus pārrunām. Tas parāda skolēnu vispārējo attieksmi pret šo tēmu. <u>Izzināšana.</u> Skolēni izsaka savas domas par tēmu, atbildot uz jautājumiem. Tā ir iespēja bērniem izpaust savas problēmas, apzināties tās un salīdzināt savu pieredzi ar klasesbiedru pieredzi, tiek saredzēti citi uzskati un domas. Skolotājs palīdz bērniem iegūt izpratni par doto tēmu. <u>Darbība.</u> Konkrētu ideju meklēšana, jautājumu, kas sagādā skolēniem problēmas risināšana. Tiek uzsvērtas uzvedības pārmaiņas. Skolēni piedāvā veidus, kā tikt galā ar noteiktu problēmu. <u>Noslēgums.</u> Pārrunas kopsavilkums un iespēja skolēniem pateikt, ko viņi ir apzinājušies.

Klases sanāksmes	Dažreiz klases ikdienas notikumi prasa to kopīgu apspriešanu. Tā ir iespēja spriest par attiecībām, vienādajām tiesībām, draudzību, taisnīgumu u.c. Tā ir iespēja mācīties sadarbību un attīstīt spēju spriest, respektējot morāles normas, gatavību izturēties un rīkoties atbildīgi. Klases sanāksmes sekmē sociāli pieņemamu uzvedību, kas balstās uz izpratni, kāpēc šāda uzvedība ir vēlama, pareiza un nepieciešama. Tā ir iespēja regulāri apspriest to, kas skolēnus satrauc, Pārrunāt problēmas, izstrādāt risinājumus, darbības plānus.	<u>Sanāksmes norise ir tikpat svarīga kā saturs!</u> <u>Sanāksmes sākums.</u> Sākumā jāatgādina par pamatlikumiem.: Ikvienam tiek dota iespēja runāt; Visiem ir jāklausa ikviens runātājs; Nevienam nedrīkst cita vārdu lietot negatīvā nozīmē; Nevienam nav tiesību otru pazemot. <u>Atklātā saruna.</u> Sanāksmes struktūra vienmēr ir līdzīga, mainās tikai tās saturs. Skolotājs var ierosināt apspriešanai kādu noteiktu tematu.
Mape	Skolēns pats veido šo mapi, izvēloties, kādu informāciju vēlas tajā iekļaut. Mapē tiek iekļauti skolēna pašnovērtējumi, anketēšanas un aptauju materiāli, u.t.t. Internāta skolotājs plāno individuālas sarunas ar skolēnu, lai pēc Pēc noteikta perioda varētu kopīgi izvērtēt gan sasniegtos Rezultātus, gan problēmas, kas radušās. Tas veicina pašizpēti, pašanalīzi, pašregulāciju.	<u>Mapes veidošana.</u> Tiek precizēts, kādu informāciju par skolēnu ietvers mapē, ka analizēs sevi un savus sasniegumus. Šajā posmā skolotājam nepieciešams īpaši atbalstīt katru Skolēnu, lai attīstītu skolēnu pašanalīzes un pašnovērtēšanas prasmes. <u>Analīze un novērtēšana.</u> Sarunas ar skolēniem sekmē viņu izpratni: kā, kad, kur, kāpēc es tā domāju un rīkojos.
Projekta metode	Projekta metode nodrošina bērna pamatvajadzības, kas ir svarīgas viņu personības attīstībai: būt pieņemtam, būt piederīgam savai klasei, būt līdzatbildīgam; iemācīties jaunu pieredzi, izteikt sevi, piedalīties un apliecināt sevi. Skolēni tiek iesaistīti: 1) izpētes projektos, kuru mērķis – iegūt un sistematizēt informāciju vai noskaidrot, izzināt kādu problēmu; 2) darbības projektos, kuru mērķis – veikt reālas, praktiskas, konkrētas izmaiņas klases, skolas, vietējās sabiedrības mērogā. Tie ļauj skolēnam līdzdarboties nozīmīgu problēmu risināšanā un apgūt prasmi pieņemt atbildīgus lēmumus.	<u>Projekta iniciatīva.</u> Jebkuras dzīves parādības var kļūt par projekta iniciatīvu! Internāta skolotājs vai kāds no skolēniem ierosina projektu – kāds ievēribas cienīgs pasākums, darbības vēlme u.t.t. Svarīgākais – lai skolēni varētu brīvi izteikt savas domas. <u>Iniciatīvu sistematizācija.</u> Radušās idejas tiek kopīgi analizētas, notiek vienošanās par formu, kādā to darīs. Šis posms beidzas ar projekta skici, kurā skolēni turpmāk darbosies. <u>Darbības jomu kopīga attīstīšana.</u> Izveidojas projekta plāns – tiek nolemts, ko, kurš, kā dara un kāpēc kāds kaut ko dara. Realizācija. Realizācijas laika tiek iekļauts “plānotais laiks”, kad tiek pārrunāts sasniegtais, problēmas, meklēti

		risinājumi. Projekta norise ir atkarīga no grupas iekšējās struktūras, ārējiem nosacījumiem – telpas, laika un citiem resursiem. <u>Projekta noslēgums.</u> Skolēni apspriež projekta rezultātu. Tiek izvērtēta grupas sadarbība: kā tika ievērota vienošanās, kuras darbības vēlmes īstenojās vai neīstenojās u.t.t.
Sarunas mazās grupās	Sarunām internāta skolotājs izvirza noteiktus uzdevumus un noteikumus. Skolēni sarunās apmainās ar viedokļiem, vērtējumiem un pieredzi. Ikviens grupas dalībnieks izsaka savu viedokli un gūst informāciju no citiem. Sarunas attīsta skolēnu komunikatīvās prasmes, palīdz pārvarēt nedrošumu, ļauj izteikt savu redzējumu.	<u>Sagatavošanās.</u> Tiek izveidotas skolēnu grupas, kuras vienojas par sarunas tēmu un noteikumiem. <u>Saruna.</u> Tēmas vispusīga izrunāšana. <u>Novērtēšana.</u> Analizē gan sarunas norisi, gan sarunas rezultātus.
Simulācijas spēles	Skolēni iejūtas lomās un darbojas iedomāta vidē. Tipiskākie uzdevumi ir atrast, pamatot un prezentēt savu lēmumu un risinājumu situācijās. Pedagoģs palīdz skolēniem izpētīt problēmsituācijas aspektus un salīdzināt viedokļus. Tas sekmē skolēniem skaidrāk apzināties savu viedokli, savu reakciju – izprast uzvedību un rīcību. Īpašu audzinošo efektu gūst, ja tiek izmantoti fakti, kas ilustrē sociālās problēmas. Simulācijas spēles var palīdzēt skolēniem apzināties personas vērtības un uzvedību, apgūt personu savstarpējo attiecību problēmu risināšanas stratēģijas. Tas sekmē empātijas attīstību – spēju just līdzīgu citu emocijām, pārdzīvojumam, iejusties otra cilvēka situācijā un to saprast.	<u>Sagatavošanās.</u> Skolēni tiek ievadīti situācija/problēmā. Tiek piedāvātas kompleksas situācijas, un skolēni iepazīstināti ar spēles nosacījumiem. Nepieciešams precīzi analizēt vides iezīmes, lai šo situāciju varētu atveidot pēc iespējas tuvāk realitātei. <u>Spēles sagatavošana.</u> Skolēni analizē un sadala lomas. Vienojas par spēles variantu, iejūtas problēmsituācijā un lomā. <u>Spēle.</u> Skolēni vai nu pa vienam vai grupās veic spēles darbības. <u>Novērtēšana.</u> Spēles problēmsituācijas tiek uz pašreizējo dzīves pieredzi un tās problēmām, tiek analizēti rīcības vispārējie principi. Nepieciešams izvērtēt veiksmes un neveiksmes, kā arī spēles norises kvalitāti. Iespējams izmantot visdažādākos veidus: lomu spēles, personu simulācija, likumu spēles, datorsimulācija.
Situāciju analīze	Skolēni individuāli vai grupās strādā materiāliem par kādu situāciju vai gadījumu. Skolēnu uzdevums ir atrast, pamatot un pēc tam prezentēt lēmumus un risinājumus katram konkrētajam gadījumam, salīdzināt tos ar reālām situācijām dzīvē.	<u>Sagatavošanās.</u> Ir izveidots situācijas apraksts. Tiek sagatavoti materiāli (literārie darbi, avīzes, žurnāli utt) un skolēni tiek ierosināti konkrētai tēmai. <u>Analizēšana.</u> Skolēni interpretē situāciju un cenšas iegūt vēl papildus informāciju par situāciju.

	Dažādu situāciju analīze ļauj risināt reālus (vai reālajai dzīves tuvus) notikumus klasē, ģimenē, skolā, sabiedrībā.	<u>Izstrādāšana.</u> Var izveidot grupas, lai salīdzinātu problēmu interpretācijas, pārbaudītu risinājumu iespējas un izdarītu secinājumus. <u>Izvērtēšana.</u> Tiek prezentēti rezultāti un diskutēts par atsevišķiem risinājumiem. Beigās tiek izlemts par vienu risinājumu. <u>Pielietošana.</u> Tiek salīdzināts atrastais risinājums ar dzīve pieņemamiem gadījumiem (notveršanas gadījums, izlemšanas gadījums, informācijas gadījums, problēmas atrašanas, problēmas risināšanas gadījums, izpētes gadījums).
Spēles	Spēles pilda vairākas funkcijas: veicina skolēnu izzināšanu; Spēju attīstību; stimulē radošo procesu; palīdz attīstīt sadarbības prasmes, veidojot iecietīgu attieksmi pret citiem tās dalībniekiem; veicina spriedzes mazināšanos grupā, ļauj gūt pozitīvas emocijas un gandarījumu par veiksmīgu darbību.	<u>Sagatavošanās.</u> Tiek izvirzīts mērķis, motivēti skolēni, iepazīstināti ar noteikumiem un lomu pieņemšana. <u>Spēles norise.</u> Nepieciešams nodrošināt visu spēlētāju aktīvu līdzdarbību un līdztiesību, spēles noteikumu ievērošana. Pedagogam jābūt par pozitīvu emocionālo fonu. <u>Spēles noslēgums.</u> Darbības un rezultātu izvērtēšana. Analīzi veic paši spēles dalībnieki.
Vizualizācija	Skolēni izveido dažādus simboliskus uzskates līdzekļus: domu kartes, shēmas, zīmējumus utt.	Sagatavošanās.

IETEICAMĀ LITERATŪRA UN INFORMĀCIJAS AVOTI:

Sevis izzināšana un pilnveidošana

1. Alens DŽ, Nerre DŽ. Skolēnu izaugsmes veicināšana. Palīgs klases audzinātājam.- R.:Skolu atbalsta centrs, 2000
2. Aleksejeva G. Konfliktsituācijas izglītības procesā. – R.:RaKa, 2010
3. Andersone R. Pusaudžu sociālo prasmju veidošanās. – R.:RaKa, 2004
4. Ādlers A. Individuālpсихолоģija skolā. Lekcijas skolotājiem un audzinātājiem.- R.:Zvaigzne ABC, 2001
5. Borns L., Ruso N. Psiholoģija (Mācību grāmata).- R.:RaKa, 2005
6. Čehlovs M. Vidusskolēnu pašnoteikšanās attīstības humanitārie aspekti. – R.:RaKa, 2011
7. Daniela L. Skolēni un mācību disciplīna. – R.:RaKa, 2009
8. Daudzpusīgā intelekta teorija skolā. Pieredzes materiāls.- R:Skolu atbalsta centrs, 2000

9. Diksone A. Grūtās sarunas. – R.: Zvaigzne ABC, 2007
10. Dūka M. Psihes bioloģiskie pamati. – R.: RaKa, 2005
11. Fišers R. Mācīsim bērniem domāt. – R.: RaKa, 2005
12. Garleja R. Sociālā uzvedība patērētāja izvēles vadīšanā. – R.: RaKa, 2005
13. Groduma-Vīriņa D., Muižule D. Kā iepazīt sevi. – R.: RaKa, 2010
14. Keisments P. Mācāmies no savām kļūdām. – R.: RaKa, 2005
15. Latvijas Republikas Satversme (22.07.2014. redakcija). Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=57980>
16. Liepiņa S. Speciālā psiholoģija. – R.: RaKa, 2005
17. Maļicka J. Piederības izjūta un mācību motivācija. – R.: RaKa, 2005
18. Merima E. Dž. Psiholoģija (Skolotāja grāmata), I., II., III., IV daļa. – R.: RaKa, 2005
19. Metodiskais līdzeklis skolotājiem. Vērtībizglītība ētikas, sociālo zinību un klases stundām 1.-6. klasē. – R: Valsts izglītības satura centrs, 2014
20. Nucho, A.O., Vidnere, M. Garīgās veselības veicināšana. – R: RaKa, 2002.
21. Ozoliņa-Nucho A., Vidnere M. Garīgā inteliģence: meklējumi un attīstība. – R.: RaKa, 2007
22. Pāgraba E. Klases audzinātājam darbā ar vecākiem, bērniem un sevi pašu – R.: Pētergailis, 2006
23. Pļaveniece M., Škuškovnika D. Sociālā psiholoģija pedagogiem. – R.: RaKa, 2005
24. Puškarevs I. Attīstības psiholoģija. – R.: RaKa, 2005
25. Riņķis J. Intelektuālo spēju attīstīšana. – R.: RaKa, 2007
26. Tauriņa Ž. Skolēnu kompetenču pašvērtējums. – R.: RaKa, 2013
27. Vidnere M., Garleja R. Psiholoģijas un sociālās uzvedības aspekti ekonomikā. – R.: RaKa, 2005

Piederība valstij.

1. Alens Dž., Nerne Dž. Skolēnu izaugsmes veicināšana.- R.:Skolu atbalsta centrs, 2000
2. Andersone R. Pusaudžu sociālo prasmju veidošanās. - R.:RaKa, 2001
3. Baldiņš A., Raževa A. Skolas un ģimenes sadarbība.- R.:Pētergailis, 2002
4. Baldiņš A., Raževa A. Klases audzinātāja darbs skolēnu personības izpētē.- R.:Pētergailis, 2001
5. Balsons M. Kā izprast klases uzvedību.- R.:Lielvārds, 1995
6. Bērnu tiesību aizsardzības likums. (pieņemts Saeimā 19.06.1998.)
Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=49096>
7. Čehlova Z., Grinpauks Z. Skolēnu integratīvo prasmju veidošana.- R.:RaKa, 2005
8. Diķe V., Krieviņš V. Es, ģimene, pasaule.- R.:RaKa, 1998
9. Kaņepāja-Vanaga E., Vanags V. Jaunieša līdera rokasgrāmata.- R.: -2002
10. Kā veidot tradīcijas. Rokasgrāmata skolotājiem. – R.:Zvaigzne ABC, 2010
11. Keisments P. Mācāmies no savām kļūdām.-R.:RaKa, 2005
12. Kopmane P. Petermane L. Demokrātijas pieredze skolā. Pieredze. Teorija. Prakse.-R.:RaKa, 1999
13. Metodiskais līdzeklis “Skolas un ģimenes sadarbība”. – R:Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs, 2009
14. Metodiskais līdzeklis “Svinēsim valsts svētkus!” – Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs, 2009
15. Metodiskais materiāls “Cieņojamies Ministru kabinetā”. – R:Valsts kanceleja, 2013
16. Metodiskais materiāls “Stunda muzejā”. – R:Valsts izglītības satura centrs, 2013
17. Mūsdienīga skola - prieks, iespējas un atbildība.- LVAVA, 2004
18. Nīmante D. Klasvadība. – R:Zvaigzne ABC, 2007
19. Omarova.S. Cilvēks dzīvo grupā. Sociālā psiholoģija.- R.:Kamene, 1996
20. Plaude I. Sociālā pedagoģija.- R.:RaKa, 2005

21. Puškarevs I. Attīstības psiholoģija.- R.:RaKa, 2001
22. Rubana I.M. Mācīties darot.- R.:RaKa,2005
23. Sociālpedagoģiskās inovācijas: Teorija un prakse. 1.Rakstu krājums.-R.,1999
24. Špalleka R. Pubertāte. - R.:Tapals, 2004.
25. Špona A. Audzināšanas teorija un prakse. - R.:RaKa, 2001
26. Šteinerts R. Vispārīgā cilvēkmācība kā pedagoģijas pamats.- R.:RaKa, 2005
27. Latvijas Republikas Satversme (22.07.2014.redakcija) Pieejams:<http://likumi.lv/doc.php?id=57980>

Pilsoniskā līdzdalība.

Ieteicamā literatūra un informācijas avoti:

1. Autoru kolektīvs. Skolu jaunatnes kultūrintegrācija.- R.:RaKa, 2005
2. Andersone R. Pusaudžu sociālo prasmju veidošanās. Teorija. Pieredze. Prakse. - R.:RaKa, 2004
3. Dirba M. Mijkultūru izglītības daudzveidība.- R.:RaKa, 2005
4. Drivdāle-Karuškina S. Starptautiskais pilsoniskās izglītības pētījums Latvijā .-R.:Mācību grāmata, 2003
5. Gromska S. Pilsoniskā audzināšana. – R.:RaKa, 2012
6. Eiropas Komisija. Jūsu rokasgrāmata par Eiropas pilsoņu iniciatīvu. 2. izdevums.- Brisele: 2012.
Pieejams: http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/12_97-citizens-initiative-lv.pdf
7. Etniskā tolerance un Latvijas sabiedrības integrācija/ Pētījuma kopsavilkums. – R:Baltijas Sociālo Zinātņu institūts, 2004
8. Es. Sabiedrība. Valsts. Rokasgrāmata pasniedzējiem pilsoniskajā izglītībā.– R.: Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība, „Impresio”, 1999.
9. Grambergs M. Iedzīvotāji kā partneri. ESAO rokasgrāmata par informāciju, konsultācijām un sabiedrības līdzdalību politikas veidošanas procesā.- R.:Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija, 2003

10. Izglītība pārmaiņām: Ilgtspējīgas attīstības mācīšanas un mācīšanās rokasgrāmata. – R.:Vides Vēstis - 2007
11. Jaunieši pārmaiņu sabiedrībā. Diskusiju ceļvedis.-UNICEF, 2002
12. Jauns impulss Eiropas jaunatnei. Baltā grāmata.- R.: Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs, 2003
13. Jaunais skolotājs. Pārdomas un ieteikumi mūsdienu skolotājam/ Rakstu krājums. – R.:IAC, 2006
14. Kļaviņa S., Greiškālna I. Līdzdalības iespējas valsts pārvaldē. Rokasgrāmata nevalstiskām organizācijām un apņēmīgiem indivīdiem. – R.:Valsts kanceleja, 2006
15. Kristīgā ētika un morāle: Sabiedrības pamats.- R.:Marts, 1993
16. Lapiņa L., Rudiņa V. Apgūsim demokrātiju. Skolotāja rokasgrāmata: interaktīvās mācīšanas metodes. – R.: Zvaigzne ABC, 1997.
17. Lasmane S. Ētika. - R.:Zvaigzne ABC, 1992
18. Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts. Jauniešu identitātes veidošanās un līdzdalība. - R.: 2005. Pieejams:
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/petijumi/LSIF_jaunieshu_lidzdaliba_smal.pdf
19. Lenglija M. Pasaules reliģijas. - R.:Zvaigzne ABC,1997
20. Mauliņa D., Grīntāle I. Brīvprātīgā darba organizēšanas rokasgrāmata. – R.:Biedrība „brīvprātīgais.lv”
Pieejams: http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/Rokasgramata_BD_brivpratigais-lv.pdf
21. Miķelsone L. Mācību metodes sociālajās zinībās. Teorija. Pieredze. Prakse.- R.:RaKa, 2002
22. Ose L., Falka S. Mācību līdzeklis “Iepazīsti Eiropas Savienību un izmanto savas iespējas”, 2015.
Pieejams: <http://www.es.gov.lv/es-informacijas-sniedzeji/eiropa-skolas/macies-par-es/macibu-lidzeklaiepazisti-eiropas-savienibu-un-izmanto-savas-iespejas>
23. Paeglīte I. Pilsoniskās līdzdalības rokasgrāmata. Es piedalos.- R.:Latvijas pieaugušo izglītības apvienība, 2004.
24. Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas politika.- R.: Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts, 2006
25. Skolu jaunatnes kultūrintegrācija. Rakstu krājums. Pedagogu izglītības atbalsta centrs.-R.: RaKa, 1999

26. Tavas tiesības. – R.: Izglītības un zinātnes ministrijas Bērnu tiesību aizsardzības centrs, 1997

27. Tolerances trenāžeros jeb ārvalstu jaunieši starp mums. Rokasgrāmata skolu pašpārvaldēm un Metodiskie ieteikumi jaunatnes lietu speciālistiem un direktoru vietniekiem audzināšanas darbā –

R.: Latvijas Republikas Izlītības un zinātnes ministrija, 2012.

Veselība un vide.

1. Adamaite I., Bērziņa I. Starp mums, vecākiem, runājot. Par atkarības problēmām ģimenē un sabiedrībā.- R.: Lielvārds, 2002

2. Adamaite I. Kur slēpjas atkarība?- R.: Zvaigzne ABC, 1998

3. Adamaite I., Stirna A., Vārpa I., Atkarības profilakse.- R: b/o v/u Narkoloģijas centrs, 2000

4. Apturi vardarbību.- R.: Latvijas Sarkanais Krusts, 2005

5. Azarovs J. Ģimenes pedagogija. – R.: Zvaigzne, 1986

6. Āltonene U. Pusaudžu sekss. – R.: Sprīdītis, 1991.

7. Balsons M. Kā izprast klases uzvedību. – Lielvārde: Lielvārds, 1996

8. Borins E.P. Smēķēšana, alkohols un uztura mācība. – R.: Sorosa fonds – Latvija, 1995

9. Borzovs J. u.c. Darbs ar datoru un jūsu veselība. Informatīvais materiāls datoru lietotājiem. - R.: Labklājības ministrija, Valsts darba inspekcija.

10. Dzīves derīguma termiņš: mācību videofilma.-R.: Rīgas Dome, Rīgas atkarības profilakses centrs, Sabiedrības veselības aģentūra, Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs, 2008

11. Fords Dž.B. Cilvēka ķermenis. Enciklopēdija jaunatnei. – R.: Belitha press. Kolibri, 1994

12. Glikasa O. Augsim veseli.- R.: Zvaigzne, 1996

13. Golubeva A., Lazdiņa S., Zavadskis A. Skolas incidenti, kas saistīti ar apreibinošo vielu lietošanu, izplatīšanu, aizdomām-R.: Sabiedrības integrācijas fonds, 2005

14. Kas ir veselības mācība.- LVAVA, 2004

15. Karpova Ā. Ģimenes psiholoģija. – R.: RaKa, 2000
16. Kondrāte I., Kuņicka I., Rocēna I., Jātniece I. Pusaudžiem par intīmo. Rokasgrāmata skolotājiem.- R.: ANO Attīstības programma, IZM, 2003
17. Kondrāte I., Kuņicka I., Rocēna I., Jātniece I. Pusaudžiem par intīmo. Aktivitātes darbam klasē.- R.: ANO Attīstības programma, IZM, 2004
18. Krūzmētra M. Ģimenes socioloģija. – R.,1993
19. Metodiskais līdzeklis pedagogiem un vecākiem “Darbs ar sociālā riska grupas bērniem un jauniešiem atkarību profilaksē” – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2015
20. Metodiskais materiāls “Veselības izglītība vispārējā vidējā un profesionālajā izglītībā”- R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
21. Mīas dienasgrāmata. - R.: B/O V/U Narkoloģijas centrs, 2000
22. Nāves mušpapīrs: mācību videofilma. – B/O V/U Narkoloģijas centrs, 2000
23. Nucho A.O, Vindere M. Garīgās veselības veicināšana. Psiholoģija izglītībai.- R.: RaKa, 2002
24. Paiks G., Selbijs D. Pasaule ienāk klasē.- R.: LU Ekoloģijas centra apgāds VIDE, 1998
25. Pārmaiņu laiks: mācību videofilma latv. val., 20 min
26. Pirmā palīdzība. Novērtēšana. Ārstēšana. Prasmes.- R.: Jumava; 2002
27. Plotnieks I. Psiholoģija ģimenē. – R.: Zvaigzne, 1988
28. Puškareva I. Par smēķēšanu, alkoholismu, narkomāniju –Lielvārde: Lielvārds, 1996
29. Rubene I.M.. Ēd vesels! – R.:Zaļais circenis, 1998
30. Sauka M. Es kļūstu pieaudzis. – R.: SIA Atols,1997
31. Seksualitāte un kontracepcija: mācību videofilma latv.val.,10 min.
32. Skolas politika apreibinošo vielu lietošanas profilaksē.- R.: SFL un Valsts bērnu tiesību aizsardzības centrs., 2000
33. Skolēni un narkotikas.- R.: ANO Narkotiku kontroles programma, 2001

34. Slazds: animācijas filma. – R.: B/O V/U Narkoloģijas centrs, 2000
35. Tūna A., Kalniņš A. Es pasaulē, 1. un 2. daļa – Lielvārde: Lielvārds, 1995
36. Vadlīnijas vienaudžu izglītībā HIV/ AIDS un reproduktīvā veselībā.- R.: ANO Attīstības programma, IZM, 2003
37. Vide un mūsu sabiedrība.- R.: SFL, 1996
38. Viss būs tieši tā, kā tu vēlies: mācību videofilma vidusskolēniem latv. val., 20 min.
39. Zavadskis A., Lazdiņa S., Kunda I. „Savādāks bērns skolā”- kā sniegt nepieciešamo atbalstu.-R.: Artekoms, 2003
40. Ziemassvētku brīnums: mācību videofilma par grūtniecību, dzemdībām un pēcdzemdību periodu latv.val., 20 min.
41. Pašnāvību novēršana: informatīvais materiāls skolotājiem un citiem skolu darbiniekiem. R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2013
42. Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījums, 2009./2010.māc.g. aptaujas rezultāti un tendences - R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2012.
43. Social determinants of health and well-being among young people. Health behaviour in school-aged children (HBSC) study: international report from the 2009./2010 survey, WHO, 2012
44. Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums. 2011.gada aptauja Latvijā. R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2012
45. Bērnu antropometrisko parametru un skolu vides pētījums Latvijā. – R: Veselības ekonomikas centrs, 2011
46. Pētījums par Latvijas jauniešu bērnībā gūto nelabvēlīgo pieredzi, 2011. – R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2012
47. Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums 2012. – R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2013
48. Iedzīvotāju reproduktīvā veselība. Pārskats par situāciju Latvijā (2003.-2011.) – R.: 2011
49. Slimību profilakses un kontroles centra mājas lapa – www.spkc.gov.lv sadaļas „Informatīvie izdevumi“, „Veselības veicināšana“, „Publikācijas“, „Pētījumi un ziņojumi“
50. Veselības ministrijas mājas lapa – www.vm.gov.lv sadaļa “Tava veselība”, “Veselīgs un aktīvs dzīvesveids”, “Veselīgs uzturs”
51. Valsts izglītības satura centra mājas lapa – www.visc.gov.lv sadaļa „Vispārējā izglītība” – „Izglītības saturs” – „Metodiskie materiāli”
52. www.lib.ru

Drošība.

1. Beloraga G. Drošība dažādās situācijās.- R.: Zvaigzne ABC, 2003
2. Ceļa zīmju komplekts. CSDD
3. Civilā aizsardzība. Civilā aizsardzība Minimālās prasības civilās aizsardzības kursa saturam vispārējā un profesionālajā izglītībā. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2011
4. Damberga A. Ceļu satiksmes drošība 1.-4.klasei. – Lielvārde: Lielvārds, 2003
5. Drošība internetā. Rikasgrāmata skolotājiem. - Latvijas Interneta asociācijas Drošāka interneta centrs „Net-Safe Latvia”, 2010
6. Drošība. Metodiski ieteikumi pamatskolai. – R.: ISEC, 2004.41
7. Falka S., Ničiporčika-Guseva R., Romanovska G. Drošība uz ceļa. Skolotāja rokasgrāmata. – R.:Valsts izglītības satura centrs, 2009
8. Golubeva A. Skolēnu drošība. Nelaiemes gadījumi. Pirmā palīdzība.- Lielvārde:Lielvārds, 1998
9. Katram bērnam drošību. – R.: Bērnu un ģimenes lietu ministrija, 2004
10. Ko darīt, ja...Jautājumi un atbildes par dažādām situācijām skolas vidē. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2012.
11. Lāma D., Kļaspere V. Metodiskais materiāls ceļu satiksmes drošības jautājumu apguvei pamatizglītībā. – R.: ISEC, 2008
12. Lāsēns un ceļu satiksme. – R.: Rasa ABC, 2003
13. Metodiskais līdzeklis “Veselības un drošības jautājumu aktualizēšanai sākumskolā”. – R.: Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūts, 2012
14. Metodiskie ieteikumi sākumskolai. – R.: ISEC kopā ar CSDD, 1997
15. Metodiskie ieteikumi drošības jautājumu mācīšanai 1.–4. klasē audzinātāja stundās. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2011
16. Metodiskais materiāls "Dzīvnieki un tava drošība" darbam ar pirmsskolas un pamatskolas bērniem – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
17. Mācību filma „Saku Vau, lai nebūtu Au!”
18. Mācību filma velosipēdistiem. CSDD

19. Mācību līdzekļi satiksmes drošībā velosipēdistu apmācībai „Ceļā ar velosipēdu”, VAS Latvijas dzelzceļš.- R.: Zvaigzne ABC, 1998
20. Mācību materiālu komplekts Sargā sevi! - R.: SAC, 2002
21. Metodiskie materiāli „Esi redzams!”.- R.: CSDD
22. Muceniece L. Ceļu satiksmes noteikumu mācīšana pamatskolā.-R.: 2003
23. Obuhovičs A. Ceļu satiksmes noteikumi skolām (5.-9. klasēm).-R.: 2003
24. Sociālie stāsti par veselību un drošību 7.-9. klasē “Īsi stāsti drošai dienai”. Metodiskais materiāls skolotājiem un mācību spēle. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
25. Vesels un drošs. Spēle tiešsaistē un videomateriāls “Ar spēles palīdzību bērniem mācīs drošu uzvedību”. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
26. Vesels un drošs – ikdiena Tev apkārt. Interaktīvs elektronisks materiāls pirmsskolas un sākumskolas bērniem vecākiem un pedagogiem – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
27. www.112.lv
28. www.csdd.lv
29. www.emergency.lv
30. www.vugd.gov.lv